

Xəbər
Göygöldə
dəhşətli
avtoqəza -
iki VAZ
8 can
aldı
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 30 aprel 2019-cu il Çərşənbə axşamı № 92 (7262) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Azərbaycan Ümumdünya Gömrük Təşkilatının Avropa Regionu üzrə sədri seçildi

DGK sədrinin müavini İqbal Babayev: "Avropa məhz mütərəqqi islahatlara səs verdi"

yazısı səh.5-də

RAİ-nin təsis konfransının iştirakçılarında mühüm açıqlamalar

yazısı səh.3-də

Azərbaycan Formula 1 yarışlarından nələr qazandı - detallar

yazısı səh.4-də

Dövlət Himnimiz yeni aranjemanda - kimlər bəyəndi, kimlər yox...

yazısı səh.6-də

Parçalanan AXH birləşə bilmir - yenə fərqli məkanlarda iki iclas keçirildi

yazısı səh.3-də

Bir aktyorun "teatr"ı: Zelenski Ukraynanı necə idarə edəcək?

yazısı səh.7-də

Məşhəd və Kərbəla ziyarəti qaydaları dəyişir

yazısı səh.14-də

Repçi Meydan TV-nin başına gətirildi

yazısı səh.6-də

Kitab yazan partiya sədrləri

yazısı səh.12-də

Ali və orta məktəblərdə dini dərslər keçiriləcək - qaydalar açıqlandı

yazısı səh.14-də

Rusiya ABŞ-la barışsa, Türkiyə və İranı satacaq mı...

yazısı səh.13-də

Nemət Pənahlıdan İsgəndər Həmidova təhqiramiz sözlər - montaj, yoxsa...

yazısı səh.12-də

ERMƏNİSTANIN PUÇ OLAN "İPƏK YOLU"

ARZUSU - BAKININ BLOKADA STRATEGİYASI

İşğalçı ölkə Rusiyanın vassalı rolunda qaldıqca tərəqqi yolunu tapa bilməyəcək; **düşmən ölkənin "İpək yolu"na çıxması üçün tək yol: Qarabağı sahibinə qaytarmaq!**; Ermənistanın sabiq baş nazirindən acı etiraflar: "Heç olmasa..."

yazısı səh.8-də

"Amerika bizi yıxdı, baba..." İranda "rus bazarı"ndan reportaj

Əməkdaşımız azərbaycanlıların axışdığı məşhur ticarət mərkəzindən yazır; hər şey su qiymətinədir; ABŞ-ın sanksiyaları və dolların bahalaşması İran iqtisadiyyatına ağır zərbələr vurub

yazısı səh.10-də

Asim Mollazadə:
"Heç kəs Avropa Birliyi ilə münasibətlərimizin qarşısını ala bilməz"
yazısı səh.6-də

Elman Rüstəmovun manat arxayınlığı
yazısı səh.5-də

Azay Quliyev Lukaşenko ilə görüşdü
yazısı səh.2-də

"Azərbaycan "Bir kəmə, bir yol" layihəsini dəstəkləyən ilk ölkələrdəndir" - Hikmət Hacıyev

"Azərbaycan və Çin arasında əməkdaşlıq hərtərəfli şəkildə inkişaf edir". ONA-nın məlumatına görə, bu sözləri Prezident Administrasiyasının Xarici əlaqələr şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev deyib.

O bildirib ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Çin tərəfindən ev sahibliyi edilən "Bir kəmə, bir yol" forumuna dəvət edilməsi Çinin Azərbaycana göstərdiyi hörmət və dostluğun nümunəsidir. "İki ölkə arasında siyasi əlaqələr də yüksək səviyyədədir. Ticari əlaqələri gücləndirmək üçün isə hər iki tərəf səy göstərir. Azərbaycan və Çin arasında humanitar və mədəni sahədə əlaqələrin inkişafı üçün də perspektivlər mövcuddur. Azərbaycan "Bir kəmə, bir yol" layihəsini dəstəkləyən ilk ölkələrdəndir. 2015-ci ildə Prezident İlham Əliyevin Çinə səfəri zamanı iki ölkə arasında bu layihəyə dair anlaşma memorandumu imzalanıb".

Hərbə ən çox vəsait xərcləyən ölkələr

Stokholm Beynəlxalq Sülh Araşdırmaları İnstitutu 2018-ci ilin hərbi xərcləri üzrə hesabat açıqlayıb. Novator.az-ın məlumatına görə, hərbi xərc reytinqinin ilk pilləsində ABŞ dayanır. 2018-ci ildə ölkənin hərbi xərcləri 649 milyard dollar olub.

İkinci yeri Çin (250 milyard dollar), üçüncü yeri Səudiyyə Ərəbistanı (67,6 milyard dollar) tutur.

İlk onluqda Hindistan (66,5 milyard dollar), Fransa (63,8 milyard dollar), Rusiya (61,4 milyard dollar), Böyük Britaniya (50 milyard dollar), Almaniya (49,5 milyard dollar), Yaponiya (46,6 milyard dollar) və Cənubi Koreya da (43,1 milyard dollar) yer alır.

Türkiyə 19 milyard dollar hərbi xərclə 15-ci, İran 13,2 milyard dollar hərbi xərclə 18-ci yerdə göstərilir.

Abunə daha sərfəlidir - "Yeni Müsavat" abunə kampaniyasını davam etdirir

"Yeni Müsavat" qəzeti oxucularına bəyan edir ki, abunə yazılmaqla qəzeti daha sərfəli qiymətlərlə əldə edə bilərlər.

Köşklərdən alınan qəzetin bir nüsxəsi 60 qəpikdir. Abunə ilə qəzetin bir nüsxəsi isə sizə daha ucuz - 48 qəpiyə başa gələcək.

Aylıq abunə - 12 AZN

3 aylıq - 36 AZN

6 aylıq - 72 AZN

Abunə yazılmaq üçün yaşadığınız ərazidə istənilən poçt şöbəsinə müraciət edə bilərsiniz.

Eyni zamanda Poçt Daşıma Mərkəzinin baş ofisi ilə:

(012) 598-49-55 nömrəsi ilə əlaqə saxlaya bilərsiniz.

Bundan başqa "Qaya" Mətbuat Yayımı ilə də abunə yazıla bilərsiniz.

Əlaqə üçün telefon: 012-565-67-13, 012-564-48-96

Azay Quliyev Lukaşenko ilə görüşdü

"Dağlıq Qarabağ, Dnestryanı kimi münaqişələr öz həllini tapmalıdır"

Aprelin 29-da ATƏT Parlament Assambleyasının vitse-prezidenti və qurumun İpək Yoluna Dəstək Qrupunun sədri Azay Quliyev Minsk şəhərində keçirilən İpək Yoluna Dəstək Qrupunun ikinci beynəlxalq konfransı çərçivəsində Belarus Respublikasının Prezidenti Aleksandr Lukaşenko tərəfindən qəbul olunub.

AzərTAC xəbər verir ki, Prezident Aleksandr Lukaşenko İpək Yoluna Dəstək Qrupunun Minskə "Bir kəmə, bir yol: davamlı inkişaf və tərəqqi üçün əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi" mövzusunda keçirdiyi beynəlxalq konfransı yüksək qiymətləndirdiyini bildirib.

ATƏT regionunda həll olunmamış münaqişələrə toxunan dövlət başçısı bildirib ki, ATƏT regionunda bir çox problemlər həll olunmamış qalır, bunlara qətiyyətlə göz yummaq olmaz. Dağlıq Qarabağ, Dnestryanı kimi münaqişələr öz həllini tapmalıdır.

Azay Quliyev qəbul üçün Aleksandr Lukaşenkoya təşəkkürünü bildirərək, Belarusun ATƏT Parlament Assambleyası üçün çox vacib, fəal və qurumun işinə töhfələri ilə seçilən

bir üzv ölkə olduğunu deyib. O, ATƏT PA-nın İpək Yoluna Dəstək Qrupunun ikinci beynəlxalq konfransının Bakıdan sonra Minskə keçirilməsinin və ən önəmlisi, 2017-ci ildə İpək Yoluna Dəstək Qrupunun məhz Minskə yaradılmasının Belarus Respublikasının bu ortaq işə marağının nə dərəcədə yüksək olduğunu sübut etdiyini bildirib.

ATƏT PA-nın vitse-prezidenti, həmçinin Azərbaycanla Belarus arasında bir çox sahələrdə uğurlu inkişaf edən əlaqələrin, xüsusilə də Prezident İlham Əliyevlə Prezident Alek-

sandr Lukaşenko arasındakı münasibətlərin dostluq və qarşılıqlı nümunəsi olduğunu vurğulayıb. O, bu dostluğun parlamentlərarası və xalqlararası münasibətlərə də çox müsbət təsir etdiyini və ATƏT PA çərçivəsində hər iki ölkə arasında sıx əməkdaşlığa ciddi töhfə verdiyini qeyd edib.

Aprelin 29-da ATƏT PA-nın vitse-prezidenti Azay Quliyev Belarus parlamentinin sədri Vladimir Andreyçenko ilə də görüşüb və İpək Yoluna Dəstək Qrupu çərçivəsində gələcək əməkdaşlıq məsələlərini müzakirə edib.

Telman İsmayılova verilən 70 milyon, Qazaxıstanda alınan neft yatağı

Cahangir Hacıyevin 4.7 milyardlıq cinayət işi

Sabir bankir Cahangir Hacıyev 21 nəfərlə birlikdə növbəti dəfə hakim önünə çıxarılıb.

Musavat.com xəbər verir ki, "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-nin İdarə Heyətinin sabiq sədri Cahangir Hacıyev və onunla birlikdə ittiham edilən şəxslərin cinayət işi üzrə məhkəmə iclası Bakı Ağır Cınayətlər Məhkəməsində baş tutub. Hakim Faiq Qəniyevin sədrliyi ilə keçirilən prosesdə şahid qismində Fuad Abdullayev ifadə verib.

F.Abdullayev 1992-ci ildən Azərbaycan Beynəlxalq Bankında çalışıb. Sonuncu vəzifəsi isə 2001-ci ildən 2015-ci ilə qədər "Moskva" filialının rəhbəri olub. Şahid ifadəsində kreditlərin Cahangir Hacıyevin göstərişi ilə alındığını bildirib. Söyləyib ki, bankdan ayrıldıqdan sonra götürülmüş kreditlərin ödənilib-ödənilməməsindən xəbəri olmayıb.

Suallara cavab verən şahid Cahangir Hacıyev Qazaxıstanda neft yatağı aldığını deyib: "Cahangir Hacıyevi Emin Sadiq adlı şəxslə tanış etdim. Neft yatağı alınanda bir neçə şəxsin adına rəsmiləşdi. 60 faiz bankın Hətəm Həsənov adlı əməkdaşının adına rəsmiləşdi. Yatağın alınmasına 16 milyon dollar pul verildi".

Məlum olub ki, hazırda bu işlə bağlı Qazaxıstanda mülki müstəvidə məhkəmə işi gedir. F.Abdullayev əlavə olaraq de-

yib ki, Rusiyada yaşayan azərbaycanlı iş adamı, AST Telman da bankdan 70 milyon dollar kredit götürüb. Telman İsmayılov krediti ödəyə bilmədiyini üçün 4 şirkəti Cahangir Hacıyevin adamı Xəqani Bəşirovun nəzarətinə verib.

Rəsmi məlumata görə, aparılmış istintaqla 2001-2015-ci illərdə "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-nin İdarə Heyətinin sədri vəzifəsində işləmiş C.Hacıyevin göstərişləri əsasında ayrı-ayrı ölkələrdə yaradılmış hüquqi şəxslərlə real dəyəri olmayan sadə veksellərin alqı-satqısına dair 3,4 milyard ABŞ dolları və 987 milyon avro məbləğində (müvafiq dövrün məzənnəsi ilə 3,8 milyard manat) müqavilələr bağlanaraq qanunsuz veksəl əməliyyatları aparılmasına dair əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Bundan başqa, istintaqla C.Hacıyevin göstərişləri əsasında həmin dövrdə qeyriləri vasitəsi ilə çoxsaylı kredit müqavilələri bağlanaraq manat və

xarici valyutalarla rəsmiləşdirilməklə 900 milyon manat həcmində pul vəsaitinin bankdan digər hesablara köçürülərək mənimənilməsinə dair əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Aparılmış istintaqla C.Hacıyevin tanışi Dnyamin Xəlilov, digər 20 nəfər və qeyriləri ilə birlikdə qanunsuz maliyyə əməliyyatları aparılan və real dəyəri olmayan veksellərin alınması, eləcə də təminatı olmayan kreditlərin verilməsi yolu ilə ümumilikdə 4,7 milyard manat məbləğində pul vəsaitinin mənimənilməsi və digər cınayətlər yolu ilə 2,5 milyard manat hissəsini ələ keçirməklə cınayət yolu ilə əldə edilmiş həmin vəsaitin 2 milyard manatını leqallaşdırmasında, digər 2,2 milyard manat məbləğində pul vəsaitinin isə müxtəlif əməliyyatlara yönəltməklə "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-yə ziyan vurmasına əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

□ **İlkin MURADOV,**
Musavat.com

Göygöldə dəhşətli avtoqəza - 2 "VAZ" 8 can aldı

Göygöl rayonunda ağır yol qəzası baş verib. "Report"-un Qərb mərkəzinin məlumatına görə, hadisə Gəncə-Daşkəşən avtomobil yolunun Göygöl rayonu ərazisindən keçən hissəsində qeydə alınıb.

Belə ki, "VAZ-2106" və "VAZ-2107" markalı minik avtomobilləri toqquşub. Nəticədə üç nəfər hadisə yerində, bir uşaq isə xəstəxanaya aparılarkən yolda həlak olub. Xəstəxanaya çatdırılan 4 nəfər də həkimlərin səylərinə baxmayaraq, orada keçiniblər. Ölənlərin 2-si uşaq, 4-ü qadın, 2-si isə kişidir.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Bakıda məktəblilərə qarşı cinayət törədən şəxs tutuldu

Yasamal rayonu ərazisində məktəbliyə qarşı soyğunçuluq edilib. Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən ONA-ya verilən məlumata görə, rayon polis idarəsinin 29-cu polis şöbəsinə müraciət edən zərərçəkənin valideyni dərindən sonra oğluna naməlum şəxsin yaxınlaşaraq mobil telefonunu danışmaq adı ilə alıb qayıtmaq bildirdi.

Şöbə əməkdaşlarının həyata keçirdikləri təxirəsalınmaz əməliyyat tədbiri nəticəsində qeyd edilən hadisəni törətməkdə şübhəli bilinən əvvəllər məhkum olmuş paytaxt sakini Təbriz Zeynalov saxlanılıb. Araşdırma zamanı onun Yasamal rayonu ərazisində daha 3 məktəblinin telefonunu soyğunçuluq yolu ilə aldığı məlum olub. Saxlanılan şəxs ifadəsində ələ keçirdiyi mobil telefonları satdığını bildirdi.

Faktla bağlı 29-cu polis şöbəsinə toplanan materiallar araşdırılması üçün Yasamal Rayon Polis İdarəsinə göndərilib, istintaq tədbirləri davam etdirilir.

Qeyd edək ki, soyğunçuluq etməkdə şübhəli bilinən bu şəxsin digər analogi cınayətlərdə iştirak etdiyi də istisna olunmur. Onun əməllərindən zərərçəkən başqa vətəndaşlar varsa, bu barədə Daxili İşlər Nazirliyinin "102" Zəng Mərkəzinə, Yasamal RPİ və ya 29-cu PŞ-yə müraciət edə bilərlər.

Dünya Azərbaycanlıları Mədəniyyət Fondunun təşkilatçılığı ilə Moskvada Rusiya Azərbaycanlılarının I Forumu və Rusiya Azərbaycanlıları İttifaqının təsis konfransı keçirilib. Təsis konfransına Rusiya Federasiyasının 56 regionunu təmsil edən diaspor qurumlarının təmsilçiləri qatılıb. Növbəti addımlarla bağlı qərarlar qəbul olunub, birlik nümayiş etdirilib.

Müzakirələrdə Rusiya Azərbaycanlıları İttifaqının prezidentliyinə Dünya Azərbaycanlıları İttifaqının və Dünya Azərbaycanlıları Mədəniyyət Fondunun prezidenti Füzuli Məmmədovun namizədliyi irəli sürülüb. Təklif yekdilliklə qəbul olunub.

Şimal qonşumuzda belə bir qurumun yaradılması diqqətləri çəkib. RAI-yə ümidlər böyükdür. Ekspertlər bildirirlər ki, iki il öncə Ümumrusiya Azərbaycanlıları Konqresinin ləğvindən sonra belə bir birliyə böyük ehtiyac yaranmışdı. Digər tərəfdən, erməni diasporunun güclü olduğu Rusiyada RAI-nin ortaya çıxmasının müsbət tərəfləri sadələnir. Gedən müzakirələrdə şimal qonşumuzda Azərbaycan diasporunun indiyə qədərki zəif fəaliyyəti də önə çəkilir.

RAI-nin təsis konfransında iştirak edən yazar Aygün Muradxanlı təəssüratlarını "Yeni Müsavat"la bölüşdü:

"Ümumrusiya Azərbaycanlıları Konqresinin ləğvindən sonra Rusiyada yaşayan soydaşlarımızı bir araya gətirəcək quruma çox ciddi ehtiyac yaranmışdı. Var olan digər diaspor təşkilatlarının qarşılıqlı ittihamları elə bir səviyyəyə çatmışdı ki, onların nəinki eməkdaşlığı, hər hansı formatda müzakirələr aparılması belə mümkünsüz görünürdü. Çıxış yolu yeni, bu zamana qədər uğursuz təcrübələri nəzərə alan, daha çox intellektuala xitab edən birlik yaratmaqdan keçirdi. Bu fikri çoxları səsləndirsə də, yükü üzərinə götürəcək şəxs meydana görünmürdü. Nəhayət, bir neçə ay öncə iş adamı, uzun illərdir Rusiyada və İtaliyada fəaliyyət göstərən Füzuli Məmmədov üzərinə götürdü. Prosesləri yaxından izləmək imkanım olduğu üçün deyə bilərəm ki, ilk sırada Rusiyada yaşayan əslən azərbaycanlı olan elm adamlarına, hüquqşünaslara, ictimai fəallara müraciət edildi, daha sonra prosesə federasiya subyektlərində illərlə fəaliyyət göstərən diaspor qurumlarının rəhbərləri cəlb olundu. Beləliklə, aprelin 27-də geniş tərkibdə forum keçirildi, RAI-nin Təşkilat Komitəsi yaradıldı. İlin sonuna qədər qurultayın baş tutacağı gözlənilir. Prosesin gedişində görünürdü ki, ermənilər durumdan narahatdırlar. Bütün hallarda onlar güclü Azər-

RAI-nin təsis konfransının

İştirakçılarında mühüm açıqlamalar

Aygün Muradxanlı: "Ermənilər durumdan narahatdırlar"
Səftər Rəhimli: "Füzuli Məmmədovla rahat şəkildə işlənilə bilər"

baycan diasporunun yaradılmasını ictimai nüfuzlarına zərbə kimi dəyərləndirirlər. Pozuculuqla məşğul olacaqları ehtimalı istisna deyil. Bəlidir ki, ermənilər Rusiya siyasətində, iş dünyasında, mediasında güc sahibidirlər. Ancaq azərbaycanlıların da potensialı az deyil. Forumda çıxış edən 2018-ci il seçkisində Rusiya prezidentliyinə namizəd Roman Xudiyakov da bildirdi ki, azərbaycanlılar Rusiya siyasətində təmsil olunmasalar da, ölkə həyatında önəmli mövqə sahibidirlər. Gerçəkdən də, həm paytaxt Moskvada, həm regionlarda azərbaycanlıların ölkə iqtisadiyyatına yatdığı sərmayə, sahib olduqları kapitalın həcmi ermənilərlə müqayisədə çox yüksəkdir. Bu potensialı birləşdirərək lobbicilik fəaliyyətinə yönəlmək iki ölkə arasında münasibətlərin daha sağlam müstəviyə daşınmasına da yol açar bilər. Hələlik qurumun sədri postuna yalnız Füzuli Məmmədovun namizədliyi irəli sürülüb. Son illərdəki fəaliyyətini yalnız bizneslə məhdudlaşdırılmaması, ictimai təşəbbüslərdə irəli sürməsi, xüsusən bu yöndə ardıcıl fəaliyyət göstərməsi RAI-ni qısa zamanda

nüfuzlu təşkilata çevirmək perspektivlərini artırır. Aydın ki, dünyanın hansı ölkəsində yaşamasından asılı olmaları ehtimalı istisna deyil. Bəlidir ki, ermənilər Rusiya siyasətində, iş dünyasında, mediasında güc sahibidirlər. Ancaq azərbaycanlıların da potensialı az deyil. Forumda çıxış edən 2018-ci il seçkisində Rusiya prezidentliyinə namizəd Roman Xudiyakov da bildirdi ki, azərbaycanlılar Rusiya siyasətində təmsil olunmasalar da, ölkə həyatında önəmli mövqə sahibidirlər. Gerçəkdən də, həm paytaxt Moskvada, həm regionlarda azərbaycanlıların ölkə iqtisadiyyatına yatdığı sərmayə, sahib olduqları kapitalın həcmi ermənilərlə müqayisədə çox yüksəkdir. Bu potensialı birləşdirərək lobbicilik fəaliyyətinə yönəlmək iki ölkə arasında münasibətlərin daha sağlam müstəviyə daşınmasına da yol açar bilər. Hələlik qurumun sədri postuna yalnız Füzuli Məmmədovun namizədliyi irəli sürülüb. Son illərdəki fəaliyyətini yalnız bizneslə məhdudlaşdırılmaması, ictimai təşəbbüslərdə irəli sürməsi, xüsusən bu yöndə ardıcıl fəaliyyət göstərməsi RAI-ni qısa zamanda

Tədbirin digər iştirakçısı Səftər Rəhimli bunları dedi: "Uzun müddətdir diaspora fəaliyyəti ilə məşğul olan birisi kimi deyə bilərəm ki, tədbirə insanlarımız ümidlə gəlmişdilər. Uzun zamandır Rusiyada diasporumuz daxilində bir sıxıntı var idi. Şəxslər arasında intriqaların olması faktıdır. Orada səfirliyimiz tamamilə bu məsələlərə müdaxilə etmir. Rusiyada Azərbaycanlıların Federal Milli-Mədəni Muxtariyyətinin daxilində qarşılıqlı münasibətlər, qurumun keçmiş rəhbərinin həbsi, oradakı şəxslər arasındakı ziddiyyətlər və digər bu kimi hallar in-

sanlarımızın diasporumuza ümidini azaltmışdı. Füzuli Məmmədovun 25-30 ildir diaspor fəaliyyəti ilə məşğul olduğu açıq şəkildə tədbirdə ifadə edildi. Bizim gözlədiyimiz adam bu idi və tədbirdəki şəxslər də bunu ifadə edirdilər. Azərbaycandan gələn nümayəndə heyəti kimi bizlər bunu izləyirdik. Ümidlərimiz böyükdür. RAI-yə gələn şəxslərin əksəriyyətinin diaspor təcrübəsi var. Füzuli Məmmədovla rahat şəkildə işlənilə bilər. Bunu tədbirdə iştirak edən təşkilat rəhbərləri də açıq şəkildə bildirdi. Ümumi atmosferdə çalışırdıq ki, hər kəslə münasibətlərimizi quraq, danışaq. Burada əsas problemlərdən biri Rusiya Ədliyyə Nazirliyi ilə bağlıdır. Bildiyiniz kimi, nazirlik bir neçə il əvvəl ÜAK başda olmaqla, bir neçə Azərbaycan təşkilatının qeydiyyatını ləğv etmişdi. İllərdir məhkəmə prosesləri gedir və nəticə də yoxdur. İnsanlar qeyri-müəyyən şəraitdə toparlanmaq problemi yaşayırlar. İndi fikirləşirlər ki, bu qurultaydan sonra təşkilatın qeydiyyatı üçün Ədliyyə Nazirliyinə müraciət etsinlər. Ümid edirəm ki, bu təşkilatın qeydiyyatı baş tutacaq. Orada açıqlandı ki, Rusiyanın 82 bölgəsindən 56 region təmsilçisi iştirak edir. Bu da qurultayın keçirilməsinin tam səlahiyyətli olduğunu göstərirdi. Bu baxımdan Ədliyyə Nazirliyinin hər hansı bir problem yaradacağını düşünmürəm. Füzuli müəllimin rəhbər olması təsadüfi deyil. Rusiyada ən müxtəlif sahələrdə tanınmış sivilimiz var. Unutmaq olmaz ki, diaspora məsələsi bir qədər fərqlidir. Füzuli müəllimdə diaspora bacarığını uzun zamandır müşahidə edirəm. Bilirsiniz ki, bundan öncə Füzuli müəllim Avropa Azərbaycanlıları Konqresinin I vitse-prezidenti idi. Bundan əlavə, iki təşkilatın da rəhbəridir. Füzü-

li müəllim onsuz da diaspor fəaliyyəti ilə məşğuldur. Rusiyada fərdlərimiz arasında ziddiyyətlər var. Ümid edirəm ki, Füzuli müəllim bu ziddiyyətlərin aradan qaldırılmasına kömək edəcək. İnənirəm ki, oradakı azərbaycanlılar bir çətin altında birləşəcəklər. Reallıqdır ki, Diaspor Komitəsinə Fuad Muradov gələndən sonra ümumiyyətlə, Azərbaycanın diaspor təşkilatlarında bir canlanma müşahidə olunur. Mənə elə gəlir ki, Azərbaycan diasporu yeni mərhələyə uğurla keçid edəcək".

□ Cavansir ABBASLI
"Yeni Müsavat"

Parçalanan AXH birləşə bilmir - yenə iki fərqli məkanda iclas

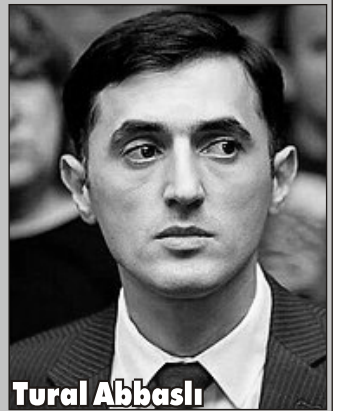
Tural Abbaslı: "Qurum yeni dönməyə qədəm qoymalıdır"
İsgəndər Həmidov: "Onlar özlərini AXH sayı bilirlər, amma..."

Azərbaycan Xalq Hərəkatında ikitərəfli davam edir. Aprelin 29-da tərəflər yenə də müxtəlif məkənlərdə, ayrı-ayrı saatlarda öz iclaslarını keçiriblər. Bu da artıq o anlama gəlir ki, bundan sonra da AXH adında iki qrup fəaliyyət göstərəcək.

AXH-nin təsisçilərindən olan AÇ Partiya başkanı Tural Abbaslı keçirdikləri iclas barədə "Yeni Müsavat"a bunları dedi: "Bu iclasda təşkilatı və ümumi-siyasi məsələlər müzakirə edildi. İki bəyanat qəbul etdik. Vətəndaşlara müraciət etdik. Qarşıdakı aylarda iş planı da müzakirə olundu. May ayı ərzində dəyirmi masa və geniş bir toplantının keçirilməsi ilə bağlı ümumi bir razılıq əldə olundu. Eyni zamanda idarə heyəti üzvləri arasında iş bölgüsü aparıldı. Bildiyiniz kimi, AXH-nin əsasnaməsinə uyğun olaraq hərəkat rotasiya üsulu ilə idarə olunur. Əlifba sırası ilə dönmə sədri kimi quruma rəhbərlik edilir. Mənim dönmə sədrliyim son iclasda bitdiyi üçün bundan sonrakı iclaslara qarşıdakı bir ayda VIP sədri Əli Əliyev sədrlik edəcək. Çalışın ki, işlərimizi sakit şəkildə quraq. Hərəkatın tərkibini genişləndirmək üçün işlər görülür. Cəmiyyətə açılmaq, kabinetlərdən çıxıb ciddi fəaliyyətə başlamaq niyyətindəyik. Bu yöndə fikir mübadiləsi aparılacaq. AXH yeni dönmə qədəm qoymalıdır. Siyasi səhnədə hərəkat real söz sahibi olmalıdır. AXH daha geniş şəkildə, formatda cəmiyyətə təqdim edilməlidir. Yeni üzvlər cəlb olunmalı, digər partiya rəhbərlərinə hərəkata gəlmələri üçün dəvətlər göndərilməlidir. Zamanında hərəkatın formalaşmasında bu və ya digər səbəblərdən kənar qalan proseslərə cəlb etmək vacibdir. Bu istiqamətdə yaqın ki, işlər görəcəyik".

Əks qanadın iclası barədə isə sabiq daxili işlər naziri İsgəndər Həmidov məlumat verdi: "Bu iclasımızda Alov və Sosialist partiyaları hərəkata üzv qəbul olundu. Həmçinin bir partiyanın müavini fərdi şəkildə AXH-yə üzv oldu və bildirdi ki, partiyaları da hərəkata gələcək. Maştağa, Bakının iki kəndi, Tərtər və Laçın rayonları üzrə protokollar gətirildi. Mayın 5-də Meclisimizdir. Bu məsələ iclasın əsas müzakirə mövzusu oldu. Ayın 5-də saat 11:00-dən etibarən qeydiyyat başlayacaq və saat 12:00-da iclas keçiriləcək. Mitinq məsələsi də müzakirə olundu. Bütün demokratik qüvvələrə müraciət ediləcək. Əks qanad barədə deyə bilərəm ki, kim gəlsə, doğma evidir, gələ bilər. Kimlərsə gəlmirsə, nəse demək olmaz. Hər kəs iclasımıza canlı yayımdan izlədi və nə qədər adamin rayonlardan gəldiyini gördü. Belə söhbətlər ortaya atılır ki, əks tərəfdən kimsə bizə gəlsə, Meclisdə idarə heyətinə seçilməyəcək. Bu məsələni Meclis həll edəcək. Ola bilər ki, seçilsinlər, seçilməyəcəklər. İndiki idarə heyəti artıq özünü buraxdı və Meclisdən sonra yeni idarə heyəti hərəkata rəhbərlik edəcək. Onlar özlərini AXH sayı bilirlər. Amma 6 nəfərlə 12 nəfərin bir olmadığını hər kəs anlar. Heç əks tərəfdə legitimlik üçün 3/2 də yoxdur. Onlar biz tərəfdə olan idarə heyətinin üzvü olan 4 nəfəri bəhanə edirlər ki, guya qanunsuz üzv olublar. Tamamilə yalan deyirlər. Həmin şəxslər bu 4 nəfərin idarə heyətinə seçilməsinə səs veriblər. Bununla bağlı tədbirin videosu da var. Onlara lazımdır ki, biz tərəfin sayını azaltsınlar. Mayın 5-də Meclis həmin 4 nəfəri seçə də, seçməyə də bilər".

□ Cavansir ABBASLI
"Yeni Müsavat"

Tural Abbaslı

"Apokalipsis", Okruaşvili, 50 ilin kindar ağsaqqalı...

Samir SARI

Yəqin ki, hamınız Mel Gibsonun çəkdiyi "Apokalipsis" filminə baxmışsınız. Yox, əgər bu sətirleri oxuyanlar arasında o filmə baxmayanlar varsa, bir zəhmət, əl saxlasın, o filmə baxsın, yazını sonra oxuyar.

"Apokalipsis" dəhşətli filmidir, qəbilə cahilliyinin, qəddarlığının, eyni zamanda insanın yaşamaq ehtirasının ən son hədlərini göstərir.

Bir tayfa başqa bir tayfanın kişilərini necə əsir edir, öz inancı üzündən necə qəddarcasına hamısını öldürür - dəhşətli kadrlardır.

Bu gün dünya əhlinin təfəkkürü o filmdəki qəddar qəbilənin başbilənlərinin daşdığı düşüncədən çox da uzağa getməyib, bilirsiniz. Sadəcə, indi qəddar qəbilələrin, "fateh millətlər" in, "döyüşkən xalqlar" in, "ali irq" lərin öz qəddarlıqlarını, pis niyyətlərini həyata keçirməsinin qarşısını alan müxtəlif baryerlər, hərbi bloklar, ittifaqlar, dəhşətli silahlar var.

Bizim Qarabağ boyda olan İsrailin güclü ordusu, yaxşı silahı, atom bombası, ABŞ kimi daydayı olmasaydı, onun o bölgədə, ərəblərin əhatəsində yaşaması mümkün olardı? 2000 il əvvəlki kimi silib-süpürərdilər.

Dediyim odur ki, millət olaraq dünya üzərində başını salamət saxlamaq istəyirsənsə, güclü, mütəşəkkil, uzaqqörən, ağıllı olmalısın. İti caynağın, güclü pəncən, yeri gələndə qıcanan dişlərin olmalıdır. Yoxsa səni bu meşədə salamət qoymazlar. Düzdür, dovşan kimi koldan-kola sığınmaq da var, amma Allah kəssin elə mövcudluğu ki, ayının da şikarı olur, canavarın da, aslanın da, çaqqalın da, hələ göydə uçan qartalın, quzğunun da.

İndi gələk vaxtilə bizi 500 min azərbaycanlı Gürcüstandan qovacağı ilə hədələmiş, guya bu sayədə istəyinə çatmış sabiq gürcü nazirin dediklərinə, onun adı İrakli Okruaşvildir. Bir zamanlar o, çox gənc yaşında Mixail Saakaşvilinin komandasında iki ay baş prokuror, iki ay daxili işlər naziri, iki il də müdafiə naziri işləyib. Sonra adamı o vəzifədən götürüb, iqtisadi inkişaf naziri qoyublar. Daha sonra prezident Saakaşvili onu öz postundan iti qovan kimi qovub. Bu sözdə şişirtmə-filan yoxdur ha, gerçəkdən də elə olub. 2007-ci ilin sentyabrında onu yol verdiyi nöqsanlara, yekəbaşlıqlara, cinayətlərə görə çıdarlayıb türməyə basıblar, oktyabrda "yediklərinin hamısını" boynuna alıb, Saakaşviliyə qarşı etdiyi çıxışlardan imtina edib. Yeni Okruaşvili türmədən məcazi mənada sınıq-sınıq, çilik-çilik edəndən, bəzi versiyalara görə, sözün əsl mənasında pazlayandan sonra buraxıblar. Ondan sonra onu Gürcüstanda o qədər də ciddiylə alan yoxdur, oturub-durub özü üçün danışır.

Amma bu o demək deyil ki, biz adamın soyadının bir-iki hərfini dəyişərək ona "Oğraşvili" deməliyik (belə dəyənləri, yaxud da demək istəyənləri çəkinməyə çağırıram). O, bu adı haqq etsə də.

Xalqlar arasında köhnə düşmənçiliklərin yada salınmasına gəlincə isə, kəndimizlə 15-16 kilometr aralıda olan bir kəndin arasında keçmiş bir düşmənçilik epizodunu xatırlayıram. Ötən əsrin 80-ci illərində bizim kənddən bir oğlan 15-16 km o tərəfdəki kənddən bir qızı sevir. Elçilik məqamında qız tərəfin ağsaqqalı sayılan 80-85 yaşlı kişi başı əsə-əse hədisə yerinə gəlir. Ağsaqqal çatan kimi soruşur ki, oğlan hansı kənddədir, kimləndir. Deyirlər. Kəndimizin adı çəkilən kimi ağsaqqal deyir, bu iş olmaz, bəs 50 il qabaq o kənddən filankələrin şikayəti əsasında Mirçəfər Bağirov (Bağirov) bizim kənddən xeyli adamı güllələtdirib xəndəyə tökdü. İncəvara, bizim kəndin elçi heyətinə başçılıq edən ağsaqqal da bu hədisənin məğzini bilirmiş. O da deyib ki, ağsaqqal, bəs sizin kəndin o cavanları bizim kəndin zəhmətkeş adamlarının mal-heyvanını gecəylə oğurlayıb aparanda, südəmər uşaqları və buzovları ac, mələr qoyanda şikayətçi olmayadılar mı?

Bu sözdən sonra 50 il əvvəlın davasını aparan ağsaqqal durub məclisdən gedəsi olub. Amma nə olsun? O gün bir məclisdə yenə də o söhbət düşdü. 11-12 ildən sonra o hədisənin 100 ili tamam olacaq, amma hələ də danışılır. Yəqinə ümidverici detal odur ki, Bağirovun güllələtdiyi çapovulçulardan birinin bacısı nəvəsi etiraf etdi ki, Bağirov düz eləyib, yoxsa sabitlik yaratmaq olmazdı, quldurluq baş alıb gedərdi.

Uzun sözün kəsəsi, köhnə düşmənçilikləri təkrar-təkrar gündəmə gətirmək düzgün deyil, sadəcə, unutmamaq, yadda saxlamaq bəsdır. Bir də zəif olmamalısan ki, kiminsə mərhəmətinə, şəfqətinə möhtac olasan. Güclü ol, çomağını əlində saxla, amma hər yetənə də bir daş atma...

Azərbaycan növbəti dəfə Formula-1 yarışlarına ev sahibliyi etdi. Ötən həftənin son günlərində Bakıda böyük bir coşqu yaşandı. Rəsmi məlumatlara görə, yarışın ilk günü dünya mediasında Bakı haqqında 5 min məqalə dərc edilib. Bu məqalələrin əksəriyyəti pozitiv, bir qismi isə neytral mövqedə olub. Bütün bunları qiymətləndirən mütəxəssislər hesab edirlər ki, yarış Azərbaycanın dünyaya tanınması, Bakı haqqında məlumatların beynəlxalq səviyyədə yayılmasında böyük rol oynayıb.

Sosial şəbəkələrdə yaradılan haştaqlara diqqət etdikdə onu da görmək olur ki, dünya ölkələrində olan Formula 1 azarkeşləri Bakı trekinin həddindən artıq maraqlı olduğunu bildirirlər. Onların rəyləri arasında be-

Azərbaycan Formula 1 yarışlarından nələr qazandı - detallar

"Rəsmi rəqəmlərdə göstərilənə görə, Azərbaycan ötən illərdə 500 milyon manata qədər bu yarışlardan vəsait əldə edib" - iqtisadçı

le bir fikir də var ki, Bakıda keçirilən sərbəst yürüşlər, bütövlükdə Çin Qran-Prisindən daha maraqlı oldu.

Bəs Azərbaycan iqtisadi baxımdan bu yarışlardan daha nə qazandı?

Əvvəlcə onu qeyd edək ki, Bakı Şəhər Halqası Əməliyyat Şirkətinin (BŞH) icraçı direktoru Arif Rəhimov sponsorların cəlb olunması və yerli biznesin layihədə iştiraka inteqrasiyasından bəhs edərək, aşağıdakıları bildirdi: "Azərbaycan Qran-Prisinin podratçılarının 95 faizi yerli şirkətlərdir. Yerli biznes Azərbaycan Qran-Prisində inteqrasiya edir. Onların bəziləri ilə birbaşa, digərləri ilə dolayısı yolla işləyirik. Məsələn, Qran-Pri günlərində hotellər tamamilə dolu olur ki, bu da dolayısı ilə qarşılıqlı fəaliyyətdir. Bundan başqa, bu il SO-CAR şirkəti titullu sponsorumuz oldu. Biz həmçinin yerli rabitə operatorunu da cəlb etmişik, o, belə desək, dəstək sponsoru olub. Konsertlərə də sponsorları cəlb edirik. Digər tərəfdən, bizim yanmdolaylı tərəfdaşlarımız da var. Çoxlu sayda podratçılarımız mövcuddur və onların 95 faizi yerli şirkətlərdir. Bu da onlara layihədə iştiraka kömək edir".

A.Rəhimov əlavə edib ki, sərbəst yerləşmə zonasında yerli kafe və restoranlar fəaliyyət göstərir və bunun sayəsində onlar əlavə inkişaf imkanlarına malik olur, habelə özlərini yürüşə gələn qonaqlara göstərmək şansı əldə edirlər.

2018-ci ildə Bakı Şəhər Halqası Əməliyyat Şirkəti (BŞH) Formula 1 yarışlarının iqtisadiyata göstərdiyi təsirlərə dair aparılmış araşdırmanın nəticələrinə dair hazırlanmış hesabatda qeyd edib ki, indiyədək Bakıda keçirilmiş Formula 1 yarışları ölkənin iqtisadiyyatına ümumilikdə 277,3 milyon dollar gəlir gətirib.

Hesabatda 277,3 milyon dollar olaraq göstərilən yekun məbləğ yarışlar ərəfəsində F1 ilə əlaqədar olaraq Bakıya gələnlərin xərcləri əsasında yaradılmış birbaşa və dolaylı gəlirləri əhatə edib. Bu rəqəmə iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində, o cümlədən pəşəkar xidmətlər, hotel və mehmanxana, restoran, nəqliyyat, sosial və mədəni xidmətlər, kənd təsərrüfatı, poçt və telekommunikasiya, topdan ticarət və elektrik, qaz, su və digər sektorlarda qeydə alınmış gəlirlər daxildir.

Birbaşa gəlirlərdə əsas yeri turizm sektoru tutur ki, Bakıda baş tutmuş iki Qran Pri ərəfəsində qeydə alınmış birbaşa gəlirlərin 22,7 milyon dolları məhz bu sektorun payına düşür. Sözügedən dövr ərzində ümumilikdə birbaşa gəlirlər 164,2 milyon dollar təşkil edib ki, bu rəqəmə F1 ilə əlaqədar Bakıya gələn qonaq və yarış iştirakçılarına mehmanxana, restoran, nəqliyyat və s. istiqamətlər üzrə təqdim olunmuş məhsul və xidmətlər, həmçinin bu məhsul və xidmətlərlə birbaşa əlaqədə yaradılmış digər gəlirlər daxildir.

Rəsmi məlumatlara görə, ildən-ilə xərclər azalır, gəlirlər isə artır. Bu il Azərbaycanın nə qədər qazanması ilə bağlı hələ ki rəqəmlər açıqlanmayıb. Lakin "Yeni Müsavat"ın yarışda iştirak edən reportyor qrupu kimi qeyd edə bilirik ki, Qran-Pri zamanı boş yer tapmaq çox çətin idi. Xüsusilə də xarici vətəndaşlar yarış seyr edir, Bakı bulvarında gəzir, yaradılan şəraitdən faydalanırdılar.

Prezidentin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov öz məqaləsində yarışın Azərbaycana verdiyi fayda ilə bağlı bildirmişdi ki, Formula 1 onlarla ölkədə nümayiş etdirilir, bütün dünyada 500 milyonluq izləyici auditoriyasına malikdir: "Təbii ki, ildən-ilə ölkəmizə gələn turistlərin sayının artmasında bu yarışmanın böyük payı vardır. Bundan başqa, Bakı Şəhər Halqası Əməliyyat Şirkətində 113 daimi işçi çalışır, yarışlar yaxınlaşdıqca işə cəlb olunanların sayı artır və təxminən min nəfəri ötür..."

Prezidentin köməkçisi yazırdı ki, 2018-ci ildə Formula 1 Azərbaycan Qran-Prisində ümumilikdə 94 min tamaşaçı iştirak edib: "...Statistikaya əsasən, 2016-cı ildə bu yarışlara 5 min, sonrakı illərdə isə 3 min könüllü cəlb edilib. Sevindirici haldır ki, gənclərimiz könüllülük hərəkatına böyük həvəslə qoşulur və ötən 4 il ərzində könüllü olmaq üçün müraciət edənlərin sayı 50 min nəfəri

ötüb. Onu da qeyd etmək istərdim ki, Formula 1-i izləmək üçün ölkəmizə gələn xarici turistlərin, avtomobilsevərlərin sayında da ildən-ilə ciddi artım müşahidə olunur. Builki yarışmanı izləmək üçün 78 ölkədən avtoidman həvəskarları Azərbaycana təşrif buyurub".

"Yeni Müsavat" a danışan iqtisadçı Fikrət Yusifov söyləyib ki, ilk illərdən fərqli olaraq, sonrakı illərdə yarışlar Azərbaycana gəlir gətirməyə başladı:

"Yarışların bir çox ölkələrə yayımlanması, reklamların verilməsi hamısı gəlirdir. Bütün bunlar eyni zamanda Azərbaycanın təbliği və təqdimatı deməkdir və turistlərin ölkəmizə cəlb edilməsi üçün bir vasitədir. Rəsmi rəqəmlərdə göstərilənə görə, Azərbaycan ötən illərdə 500 milyon manata qədər bu yarışlardan vəsait əldə edib. Hesab edirəm ki, bunu normal gəlir kimi dəyərləndirmək mümkündür. Təbii ki, burada xərclərə də baxmaq lazımdır. Biz müşahidə etdik ki, SO-CAR-in da yarışlarda reklamı gedirdi. Reklam bu cür şirkətlər üçün çox önəmli bir məsələdir. Baxırıq ki, hətta tanınmış futbol klubları belə özlərini reklama vəsait xərcləyirlər. Ona görə də söyləmək olar ki, bu şirkətlərin reklamlarının yayımlanması, dünyada həmin şirkətlərin piarı baxımından da önəmlidir".

Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan Ümumdünya Gömrük Təşkilatının Avropa Regionu üzrə sədri seçildi

DGK sədrinin müavini **İqbal Babayev**:
 "Avropa məhz müterəqqi islahatlara səs verdi"

Aprelin 26-da Rusiya Federasiyasının Sankt-Peterburq şəhərində Ümumdünya Gömrük Təşkilatı Avropa Regionu Gömrük Xidməti Rəhbərlərinin Konfransı keçirilib.

Musavat.com-un məlumatına görə, həmin tədbirlə bağlı keçirilən mətbuat konfransında Dövlət Gömrük Komitəsi sədrinin müavini İqbal Babayev deyib ki, beynəlxalq tədbirdə Azərbaycan Respublikasını Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri, gömrük xidməti general-leytenantı Səfər Mehdiyev rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti təmsil edib: "Konfransda Ümumdünya Gömrük Təşkilatı Avropa regionunun tranzit sistemlərinin uyğunlaşdırılması, ÜGT-də əlavə dillərin istifadəsi, ÜGT-yə qoşulma ilə əlaqədar işçi qrupun fəaliyyətinin nəticələri, ÜGT-də fəaliyyətin qiymətləndirilməsi alətinin hazırlanması, 2019-2022-ci illər üzrə hazırlanacaq Strateji Planda Avropa regionunun prioritetləri, ÜGT-nin qayda və prosedurlarının təkmilləşdirilməsi, ÜGT-nin regional laboratoriyalarının texniki şərtlərinin qəbul edilməsi, ÜGT Avropa regionunun ÜGT-nin Komitə və orqanlarında təmsil edilməsi məsələləri müzakirə edilib.

Konfransda ÜGT-nin Potensialın Gücləndirilməsi üzrə Bakıda yerləşən Avropa Regional Ofisinin rəhbərinin və ÜGT-nin Maliyyə Komitəsinin sədrinin hesabatları dinlənilib və bundan sonra Ümumdünya Gömrük Təşkilatının Gömrük Əməkdaşlıq Şurasının sədr müavini, Avropa Regionu üzrə rəhbəri vəzifəsinə seçkilər keçirilib. Seçkilər zamanı ayrılmış vaxtın sonuncu saatında qeyd olunan vəzifəyə Avropa İttifaqı tərəfindən Yunanistanın namizədliyi irəli sürülüb. Məhz bu namizədlik Avropa İttifaqı tərəfindən dəstəkləndiyi üçün gərgin müzakirələr aparılıb. Ümumi razılıq əldə olunmadığından məsələnin müzakirəsi növbəti günə keçirilib. Bununla əlaqədar, Azərbaycan nümayəndə heyətinin gün

boyunca Avropa İttifaqının nümayəndələri, o cümlədən Yunanistan, Böyük Britaniya və Rusiya gömrük xidmətlərinin rəhbər vəzifəli şəxsləri ilə məsələyə dair geniş spektrli müzakirələr aparılıb.

Sədr müavini bildirib ki, konfransın öz işini davam etdirdiyi dövrdə məsələ yenidən müzakirə edilib və Böyük Britaniya gömrük xidmətinin rəhbəri Azərbaycanın namizədliyi barədə öz müsbət mövqeyini bildirib: "Bununla yanaşı, Qazaxıstan, Türkiyə, Belarus gömrük xidmətlərinin nümayəndələri də müsbət rəylə çıxış edib və ağır keçən müzakirələrdən sonra Azərbaycan 2 il müddətinə Ümumdünya Gömrük Təşkilatının Gömrük Əməkdaşlıq Şurasının sədr müavini, Avropa Regionu üzrə rəhbəri seçilib. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bütün sahələrdə, o cümlədən gömrük sistemində aparılan ciddi islahatların məntiqi nəticəsidir ki, Azərbaycan Respublikası 53 dövləti özündə birləşdirən ÜGT Gömrük

əməkdaşlıq Şurasının sədr müavini, Avropa Regionu üzrə rəhbəri seçildi. Avropa məhz bu müterəqqi islahatlara səs verdi".

İ.Babayev söyləyib ki, sədrliyimiz dövlət maraqlarımızın qorunması baxımından da önəmlidir: "Bu hal turizm, ölkəyə vəsait gəlməsi baxımından da əhəmiyyətlidir. Digər tərəfdən isə Azərbaycanın dünyanın siyasi arenasında yeri daha da möhkəmlənir. Bütün dünya da bilir ki, bizim torpaqlarımızın 20 faizi işğal olunub. Yeni haqq sözümlü dünyaya çatdırmaq baxımından da sədr seçilməyimiz faydalıdır".

İ.Babayev bildirib ki, konfransda çıxışı zamanı DGK sədri Səfər Mehdiyev bütün ölkələrlə güzgüli statistika ilə işləməyə hazır olduğunu bildirib: "Orada biz bir neçə ölkə ilə güzgüli statistika ilə işləməyə razılaşırdıq. Cənab sədr bildirdi ki, bizim gömrük xidmətində işlər tamamilə şəffaf aparılır. Bunu da sübut etmək üçün güzgüli statistika ilə işlə-

yə bilərik. Son illər Azərbaycanda siyasi, iqtisadi, humanitar mövzularda keçirilən beynəlxalq konfrans və forumlar, I Avropa Oyunları, IV İslam Həmrəyliyi Oyunları və "Formula 1" kimi mötəbər idman yarışları, mədəniyyət və incəsənət sahəsində beynəlxalq tədbirlər dövlətimiz və onun rəhbəri tərəfindən dünyanın tərəqqisinə yönələn töhfələr kimi dəyərləndirilir.

Prezident İlham Əliyev tərəfindən beynəlxalq ticarətin təhlükəsiz şəkildə reallaşdırılması, sərhədkeçmə proseslərinin sürətləndirilməsi, gömrük prosedurlarının sadələşdirilməsi məqsədilə atılan addımlar, həyata keçirilən islahatlar, eyni zamanda gömrük orqanlarının bu istiqamətdə qarşıya qoyulan vəzifələri uğurla icra etməsi təkcə Azərbaycan vətəndaşlarının deyil, region və dünya dövlətlərinin də iqtisadi inkişafına, xalqların rifahının yaxşılaşdırılmasına münbit şərait yaradır. Bu da Azərbaycanın dünyada nüfuzunun sürətlə artmasını, ölkəmizə beynəlxalq aləmdə göstərilən etimadın yüksəlməsini təmin edən amillərdir.

Azərbaycan Prezidentinin rəhbərliyi ilə ölkədə bütün sahələrdə olduğu kimi, gömrük sistemində aparılan islahatlar da kompleks xarakter daşıyır. İslahatlar fiskal siyasətin, maliyyə-uçot sisteminin düzgün qurulmasını, şəffaflığın təmin edilməsini, qaçaqmalçılığa qarşı effektiv mübarizə aparılmasını təmin etməklə yanaşı, ölkə gömrüyünün dünya gömrük ailəsinin ən etibarlı üzvünə çevrilməsinə şərait yaradır".

Sədr müavini vurğulayıb ki, təkcə son bir ildə Azərbaycanda 100-dən çox ölkədən ümumilikdə mindən artıq nümayəndənin, beynəlxalq ekspertlərin, gömrük xidməti rəhbərlərinin, hökumət və özəl sektor təmsilçilərinin iştirakı ilə keçirilən Gömrük və Logistika üzrə Səlahiyyətli İqtisadi Operatorlar Beynəlxalq Assosiasiyasının illik Assambleyası və Konfransı, Narkotiklərlə Mübarizə üzrə 36-cı

Elman Rüstəmovun manat arxayınlığı

Ekspert: "Baş bankir yalnız ilin sonunadək olan müddət üçün belə arxayın danışa bilər..."

Hazırda Azərbaycanda manatın məzənnəsinə hansısa təzyiqlər mövcud deyil. Bu barədə jurnalistlərə Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin sədri Elman Rüstəmov deyib. Baş bankirin fikrincə, manatın məzənnəsinin dəyişməsinə gətirəcək şərtlər yoxdur.

Mərkəzi Bank rəhbərinin milli valyutanın məzənnəsi ilə bağlı arxayınlığı nədən qaynaqlanır? Manatın hazırkı mövqeyini nə qədər sabit hesab etmək olar? Sualları cavablandıran iqtisadçı-ekspert Pərviz Heydərov hesab edir ki, baş bankir daha çox manatın yaxınmüddətli dövrdəki məzənnəsindən rahat ola bilər: "Elman Rüstəmov qarşıdakı 2-3 illik dövr üçün manatın məzənnəsi barədə elə danışsa, bunu arxayınlıq kimi qiymətləndirmək olardı. Baş bankir yalnız bu il üçün məzənnəyə heç bir təhlükənin olmadığını qeyd edib ki, bunun üçün də real əsaslar mövcuddur. Makroiqtisadi vəziyyətdən xəbərdar olan bir şəxs kimi E.Rüstəmov bilir ki, artıq dörd ay arxada qalmış bu ilin sonunadək milli valyutani dəyərsizləşdirəcək amillər gözlənilir. Buna əsas verən birinci amil neftin dünya bazar qiyməti və həmin qiymətə uyğun olaraq ölkəyə daxil olan valyutanın həcmidir. Bundan başqa, ölkənin ticarət və tədiyə balansında da vəziyyət qənaətbəxşdir. Yeni ölkəyə daxil olan xarici valyuta ilə ölkədən çıxan valyuta arasında fərq birincinin xeyrinədir. Bu balans 2014-2016-cı illərdə ölkədən çıxan valyutanın xeyrinə pozulmuşdu, 2017-ci ilin ortalarından etibarən düzəlməyə başladı".

Qeyd edək ki, bu il Azərbaycana xaricdən mal idxalında kəskin artım baş verib. Dövlət Gömrük Komitəsinin məlumatına əsasən 2019-cu ilin 3 ayı üzrə xaricdən məhsul idxalı 3.135 milyard dollara çatıb ki, bu da 2018-ci eyni dövrünə nisbətən 944 milyon dollar (43 faiz) artım deməkdir. İdxalın belə artması inflyasiyanı gücləndirməklə manatın məzənnəsinə təzyiqli artıra bilərmi? P.Heydərovun fikrincə, idxalın strukturunda belə bir təhlükənin real olmadığını göstərir: "İdxalın strukturunda gündəlik tələbat mallarının payında kəskin artım hiss olunmur. Düzdür, ümumilikdə idxalın artması müsbət hal deyil. Amma bizdə idxalın bu artımı daha çox iqtisadiyyatın inkişafı ilə bağlıdır. Son 2 ildə yaranmış makroiqtisadi sabitlik iqtisadiyyatda müəyyən canlanmaya səbəb olub. Nəticədə idxalda artım baş verib. Bu artım daxili bazarda xarici valyutaya olan tələbatı da kəskin artırır. Amma hesab edirəm ki, bu ilin ikinci yarısından etibarən idxaldakı artım tempinin zəifləməsinə müşahidə edə bilərik".

İqtisadçı-ekspertin fikrincə, Azərbaycan manatının məzənnəsinə yeganə real təhlükə neftin qiymətidir: "Bu qiymət 50 dollardan aşağı düşsə, valyuta bazarında gərginlik yaranar, 40 dollardan aşağı düşsə, istər-istəməz milli valyutanın məzənnəsini sərbəst buraxmaq zərurəti yaranar. Çünki bu halda Mərkəzi Bankın məzənnəni saxlamaq üçün imkanları yoxdur - ən yaxşı halda buna 2 ay nail olmaq mümkündür. Neftin dünya bazar qiymətinin isə ilin sonunadək 60-70 dollar aralığında dəyişəcəyi gözlənilir. Bu gün dünya neft bazarında əsas söz sahibi ABŞ və Səudiyyə Ərəbistanıdır. Onların arasında hərbi-siyasi əməkdaşlıq olsa da, Ər-Riyad heç bir halda neftin qiymətinin 50 dollardan aşağı düşməsinə imkan verməz. Çünki bu, onun özünün iqtisadiyyatı üçün kəskin fəsadlar deməkdir. Hər nə qədər də Səudiyyə Ərəbistanı düşməni olan İranın bazardakı yerini doldursa belə, qiymətin indiki səviyyədən aşağı düşməsinə də imkan verəcək niyyətdə deyil".

□ **Dünya SAKIT,**
 "Yeni Musavat"

Beynəlxalq Konfrans kimi tədbirlər Azərbaycan gömrük orqanlarının beynəlxalq aləmdəki nüfuzunun bariz nümunəsidir: "İstər adıçəkilən beynəlxalq tədbirlər, istərsə də bu ilin iyununda Ümumdünya Gömrük Təşkilatının Bakıda keçiriləcək informasiya texno-

logiyaları sahəsində beynəlxalq konfrans və sərgisi Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bilavasitə dəstəyi, tapşırıq və tövsiyələri əsasında təşkil olunan mühüm tədbirlərdir".

□ **Əli RAİS,**
 Musavat.com,
 Fotolar: Elçin Əkbərov

Bu günlərdə Bakıda keçirilən "Formula-1" Azərbaycan Qran Prisinin açılış mərasimində Azərbaycanın Dövlət Himni yeni aranjemanda səsləndirildi. Qeyd edək ki, himnimizin yeni aranjemani bəstəkar Azad Vəliyevə məxsusdur. Himni əməkdar artistlər Bəyimxanım Vəliyeva və Nurlan Növrəslı birlikdə, həm muğam, həm də klassik üslublarda ifa ediblər. Onları tərda Şəhriyar İmanov, nağarada Kamran Kərimov, violonçeldə Emin Qaliev, bəm nağarada Hüsəməddin Əzizov müşayiət edib.

Beləliklə, Dövlət Himnimizin yeni aranjemani əksəriyyət tərəfindən maraqla, pozitiv qarşılıb. Halbuki bu günə qədər himnimizin yeni aranjemanda təqdim olunması, həcmnin azaldılması, sözlərinin, tonallıq və ladinin, ritminin dəyişdirilməsi, hətta tamamilə ləğv olunub, yeni himn yazılması ilə bağlı müəyyən təkliflər olmuşdu. Amma həmin təkliflər ictimaiyyət tərəfindən heç də birmanalı qarşılıbmayıb, ciddi şəkildə tənqid olunub.

Ən son olaraq ötən il deputat Tahir Kərimli himnimizin həcmnin azaldılması ilə bağlı təklif irəli sürmüşdü:

"Dəfələrlə deyilib ki, himnimizin həcmni azaltmaq lazımdır, bunu əzəmətli bir himnə çevirmək lazımdır. Azərbaycan hələ müstəqil olmadığı dövrdən

Dövlət Himnimiz yeni aranjemanda - kimlər bəyəndi, kimlər yox?

Bəstəkarlar İttifaqının katibi: "Himnimizi olduğu kimi, sanballı, möhtəşəm şəkildə saxlamalıyıq"

Gövhər Həsənzadə

Aygün Səmədzadə

Zəmfira Qafarova

uşaqlarımı məcbur edirdim ki, Azərbaycanın Dövlət Himni oxusunlar. Digər dövlətlərin himnləri 2-2.5 dəqiqə olduğu halda, Azərbaycanın dövlət himni 4 dəqiqədir. Özü də minor ladında. Bu, mərsiyə deyil axı.

Üzeyir Hacıbəyli Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikasının da himninin musiqisini yazıb. O, indikindən daha nik-

bin idi. Bunlar nəzərə alınmalıdır. Xahiş edirəm, himnin həcmi azaldılsın, yoruluculuqdan xilas olsun, bədbin notlar götürülsün". Deputat Araz Əlizadə də bir müddət bundan əvvəl himnimizi mərsiyə adlandırmışdı. Onların bu fikirlərinə ilk olaraq elə öz həmkarları tərəfindən kəskin reaksiya bildirilmişdi.

Onu da əlavə edək ki, him-

nimizin bundan əvvəl aranjemani bəstəkar Rauf Əliyevə məxsus olub. Belə ki, bəstəkar 2015-ci ildə Dövlət Himninin partiturasını yenidən orkestrləşdirmiş, redaktə etmişdi. Həmin redaktə ilə himnimiz 2015-ci ildə Birinci Avropa Oyunlarında, 2017-ci ildə IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarında səsləndirilib.

Qeyd etdiyimiz kimi, son olaraq bəstəkar Azad Vəliyevin yeni aranjemani səslənən himnimiz əksəriyyət tərəfindən pozitiv qarşılıb. Bəs bəstəkar və peşəkar musiqiçilər bu yeniliyə necə münasibət bəsləyir?

Tanınmış bəstəkar, əməkdar artist Gövhər Həsənzadə himnimizlə bağlı yeniliyə bu cür mövqə bildirdi: "Sözün düzü, hələ ki yeni aranjemani tanış deyiləm. Əgər yeni ifa Bəyimxanım Vəliyeva, Nurlan Növrəslı, Şəhriyar İmanova məxsusdursa, yaqin ki, yaqsi olar, çünki onlar peşəkarlardır. Mən həmişə yeniliklərin tərəfdarıyam, amma bu yenilik mütləq şəkildə peşəkarlar tərəfindən edilməlidir".

Xalq artisti, Bəstəkarlar İttifaqının üzvü Aygün Səmədzadə artıq yeni aranjemanda olan himnimizi dinlədiyini və münasibətinin yaqsi olduğunu dedi:

"Dinlədim və normal qarşılıb. Ümumiyyətlə, himnimizin strukturuna, sözlərinə, ladına toxunulmadan edilən yeniliyə münasibət pis deyil. Yeter ki, himnimizə toxunulmasın, çünki o bizim dövlətimizə məxsusdur, ona toxunmaq olmaz".

Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının katibi, Bakı Musiqi Akademiyasının professoru, tanınmış musiqişünas Zəmfira Qafarova isə himnimizin bəyənmediyini bildirdi: "Bir qədər öncə himnimizin yeni variantda aranjemani dinlədim. Düşünürəm ki, Dövlət Himnimizi bu səpkidə vermək olmaz. Çünki himn mahnı deyil. Himnimizi olduğu kimi, sanballı, möhtəşəm şəkildə saxlamalıyıq. Şəxsən mənəm xoşuma gəlmədi".

□ Xalidə GƏRAY, "Yeni Müsavat"

"Heç kəs Avropa Birliyi ilə münasibətlərimizin qarşısını ala bilməz" - deputat

Asim Mollazadə: "Avropa Birliyi Azərbaycanın önəmini çox gözəl anlayır"

Azərbaycan və Avropa Birliyi arasında imzalanaacaq saziş üzərində işlər davam edir. Xatırladaq ki, bu ayın əvvəlində xarici işlər naziri Elmar Məmmədov Brüssel şəhərində Azərbaycan-Avropa İttifaqı Əməkdaşlıq Şurasının 16-cı iclasında çıxışı zamanı demişdi ki, Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında yeni sazişin 90 faizi razılaşdırılıb.

Bu arada Azərbaycanın önəmi ilə bağlı Avropa ailəsinə üzv ölkələrin təmsilçiləri tərəfindən müsbət mesajlar eşidilməkdədir. "Azərbaycan həm Latviya, həm də Avropa İttifaqı (Aİ) üçün mühüm tərəfdaşdır. Aİ ilə Azərbaycan arasında münasibətlər həm iqtisadi inteqrasiyanı, həm də siyasi əməkdaşlığı ehtiva edir". Bunu Latviya parlamentinin üzvü Boris Tsileviç bildirib.

"Azərbaycanla siyasət və enerji baxımından orta mövqedən çıxış edirik. Bu gün Bakıda biznes forum oldu. Yaqin gələcəkdə Zaqrebədə də biznes forum keçiriləcək. İqtisadi məsələlərlə bağlı hökumətlərarası komissiyanın ilk iclası bu ilin sonu və ya gələn ilin əvvəlində keçiriləcək. Bu, bir sıra məsələlərin müzakirəsi baxımından imkanlar açacaq".

ONA-nın məlumatına görə, bu sözləri Xorvatiya baş nazirinin müavini, Xarici İşlər və Avropa məsələləri naziri, xanım Mariya Peçinoviç Bu-

Asim Mollazadə

riç Bakıda Azərbaycan XİN başçısı Elmar Məmmədovla görüşdən sonra keçirilən mətbuat konfransında deyib.

"Hamı Azərbaycanla Avropa İttifaqı (Aİ) arasında imzalanaacaq sazişi gözləyir və bu, yaqsi haldır". "Report" xəbər verir ki, bunu da jurnalistlərə açıqlamasında Aİ-nin Azərbaycanı nümayəndəliyinin rəhbəri Kestutis Yankauskas bildirib. "Keçən həftə ticarət üzrə danışıqlar həyata keçirildi. Azərbaycan hökuməti 3 gün ərzində zəhmət çəkdi. Müzakirə predmeti olan məsələlərlə bağlı 5 videokonfrans gözlənilir. Mən sizə tam əminliklə deyə bilərəm ki, hər iki tərəfdə bu sazişin imzalanması üçün qətiyyət var. Hər iki tərəf onun mümkün qədər tez imzalanması üçün çalışır və kifayət

qədər iddialı sazişdir. Dövlət satınalmaları ilə bağlı məsələ çox ciddi müzakirə predmetidir. Bu, sazişin bir hissəsi olacaq və hamıya təsir edəcək. İşlərin yekunlaşdırılması üçün firsətlərdən biri məhz Brüsselə keçiriləcək tədbirdir. Bu tədbir 13-14 may tarixlərində keçiriləcək. 6 dövlət başçısı, məhz "Şərq Tərəfdaşlığı" dövlətlərinin rəhbərləri və Azərbaycan prezidenti bu konfransda iştirak edəcəklər", - deyə K. Yankauskas əlavə edib.

Qeyd edək ki, Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında sazişin məhz bu ilin may ayının 13-də imzalanması nəzərdə tutulduğunu deyilsə də, sonradan XİN-in mətbuat katibi Leyla Abdullayeva bunu təkzib etdi. "Çünki ölkəmizlə Av-

ropa İttifaqı arasında tərəfdaşlıq münasibətlərinin hüquqi əsasını təşkil edəcək saziş üzrə danışıqlar hələ ki davam etdirilir", - XİN rəsmisi deyib.

Milli Məclisin son plenar iclasında parlamentin İctimai Birliklər və Dini Qurumlar Komitəsinin sədri, hakim Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) icra katibinin müavini Siyavuş Novruzov qeyd edib ki, ölkə daxilində də sənədin imzalanmasına əngəl olan qüvvələr var. Parlamentin sədri Oqtay Əsədov isə qeyd edib ki, sazişin imzalanmasına maneə törədən qüvvələr ermənilərdir: "Saziş layihəsində Dağlıq Qarabağ ərazisi Azərbaycanın ərazisi kimi qeyd olunub, biz buna nail olmuşuq. Texniki məsələlər qalıb ki, onlar da həll edilir". Sədr deyib ki, bu saziş Azərbaycan xalqının xeyrinə olacaq.

ADİP sədri, deputat Asim Mollazadə də gələn ay sazişin imzalanmayacağını bildirdi: "Azərbaycan hələ bu işləri davam etdirir. Mənə elə gəlir ki, bu məsələ ilə bağlı yanlış məlumat verilmişdi. Danışıqlar aparılır, işlər gedir. Ümidvaram ki, sonda bir nəticə olacaq. Amma hazırda hansısa imzalanma proseduru gözlənilmir. Xarici İşlər Nazirliyi də bu məsələ ilə bağlı məlumat yayıb. Çünki danışıqlar prosesini məhz XİN aparır. Ümid edirəm ki, sonda bu, müsbət nəticələnməkdir. Amma hazırda sənəd üzərində iş gedir". **A.Mollazadə qeyd etdi ki, əsas müzakirə mövzusu olan məsələlər iqtisadiyyatla bağlıdır:** "Xirdə məsələlər qalıb. Mən əminəm ki, sonda razılıq olacaq". Deputatın fikrincə, Avropa Birliyi Azərbaycanın önəmini çox gözəl anlayır: "Cənubi

Qafqaz bölgəsində Avropa Birliyinin iqtisadiyyat, enerji məsələləri ilə bağlı ən önəmli tərəfdaşı Azərbaycandır. Mən əminəm ki, bu saziş, nəhayət, imzalanacaq, bizim əməkdaşlığımız daha da güclənəcək. Çoxşaxəli əməkdaşlıq üçün böyük bir potensial var. Azərbaycanın Avropa Birliyi ilə tərəfdaşlıq sazişi var. Bu gün bizim Avropa Birliyi ilə əmək-

daşlığımızın çoxşaxəli olmasını özündə ehtiva edən sənədin üzərində iş gedir. Azərbaycan əməkdaşlığa hazırdır və bunun üçün çox böyük işlər görməliyik". A.Mollazadə hansısa pis sürprizlərlə üzləşəcəyimizi güman etmir: "Heç kəs Avropa Birliyi ilə münasibətlərimizin qarşısını ala bilməz".

□ Cavid TURAN, "Yeni Müsavat"

Repçi Meydan TV-nin başına gətirildi

Emin Millini Camal Əli əvəzlədi; o, 1 il əvvəl layihəni tərk edibmiş?

Emin Millini Meydan TV-nin direktoru vəzifəsində əvəz edəcək şəxsin kimliyi bilinib. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu vəzifəyə kanalın əməkdaşı Camal Əli seçilib.

Camal məşhur "Host" rep qrupunun üzvlərindən biri olub və Almaniya da yaşayır. Əldə etdiyimiz məlumata görə, E.Milli təqribən 1 il əvvəl Meydan TV-dən ayrılıbmış. Sadəcə, qərar aprelin 28-də açıqlanıb.

Onun layihəni tərk etməsinin qeyri-rəsmi səbəbləri bilinmir. Lakin məlumatlara görə, uzun müddətdir ki, E.Milli Meydan TV-də direktorluq etmirdi, materialların yayımında təsir imkanları yox idi. Çünki qrant ayıran mənbələr və fondlar TV-nin rəhbər postu ilə bağlı qərar verir.

E.Millinin sözlərinə görə, hakimiyyətdə də, müxalifətdə də, mediada da, QHT-lərdə də olan rəhbərlər 20-30 il ərzində eyni vəzifədə qalmamalıdır. "Heç 5 ildən çox eyni vəzifədə qalmaq məsləhət deyil. Bu liderlər öz yerlərini daha gənc, daha bilikli, daha çevik kadrlara verib getmək üçün özlərində cəsarət tapmalıdırlar".

□ EMİL, "Yeni Müsavat"

İrannın xarici işlər naziri Məhəmməd Cavad Zərif ABŞ-ın Tehranın beynəlxalq neft ticarətinə maneə törətmək istəyərək, "İranni diz çökdürməyə" və Tehran hökumətini devirməyə çalışmaqda ittiham edib. "Amerikanın Səsi"nin məlumatına görə, ABŞ-ın Fox telekanalına müsahibəsində Zərif deyib ki, İsrailin baş naziri Benyamin Netanyahu, ABŞ-ın milli təhlükəsizlik müşaviri Con Bolton və Səudiyyə Ərəbistanı və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin liderindən ibarət "B komandası" prezident Donald Trampı "onun istəmədiyi qarşıdurmaya" sürükləməyə çalışır.

Sitat: "Onlar ABŞ-ı azından İran rejimini dəyişmək məqsədilə müharibəyə sürükləməyə çalışırlar".

Fox telekanalına müsahibə verən milli təhlükəsizlik müşaviri Con Bolton isə ABŞ-ın məqsədinin rejimi deyil, onun davranışını dəyişməkdən ibarət olduğunu deyib. O, xüsusilə nüvə silahları və ballistik raket sınaqlarını vurğulayıb.

Zərifin ittihamlarını "tamamilə mənasız və dezinformasiya yaymaq cəhdləri" adlandıran Bolton deyib ki, "İran xalqı daha yaxşı hökumətə layiqdir".

Qeyd edək ki, ABŞ-İran münasibətləri ötən həftə Vaşinqtonun İrana qarşı sanksiyaları sərtləşdirməsindən sonra daha da pisləşib. Belə ki, Tramp ötən ilin noyabrında İrana qarşı elan edilmiş neft embarqosu zamanı 8 ölkəyə İrandan neft almaqla bağlı tənqid edilən güzəşti ləğv edib. Mayın əvvəlindən etibarən bu ölkələr İrandan neft alacaqları təqdirdə ABŞ sanksiyaları ilə üzləşəcək. İran hakimiyyəti isə bu qərarı tənqid edərək Fars körfəzində yerləşən Hörmüz boğazını bağlayacağı ilə hədələyib. Hörmüz boğazı dünyada neft ticarətinin həyata keçirildiyi əsas nöqtələrdən biridir. Hazırda Yaxın Şərqdə ixrac olunan neftin 40 faizə qədər bu boğazdan daşınır. Boğaza nəzarət isə İran ordusunun əlindədir.

Trampın sonuncu qərarından sonra İran XİN rəhbəri yerli İRİB agentliyinə müsahibəsində ölkəsinin nüvə silahlarının yayılmamasına dair sazişdən çıxma biləcəyini bildirdi. "İslam Respublikasının seçimi çoxdur və ölkə rəsmiləri onları nəzərdən keçirir... və nüvə silahının yayılmamasına dair saziş də onlardan biridir" - Zərif dövlətə məxsus İRİB agentliyinə müsahibəsində deyib.

Xatırladaq ki, uzun çəkən danışıqlar prosesindən sonra 2015-ci ildə İran və "altılıq" ölkələri - ABŞ, Rusiya, Çin, Britaniya, Fransa və Almaniyə - arasında nüvə anlaşması imzalanıb. Ancaq 2017-ci ilin yanvarında ABŞ prezidenti kimi fəaliyyətə başlayan Tramp bu sazişi tənqid edib, ötən ilin mayında isə Vaşinqton sazişindən çıxıb. Ancaq digər ölkələr, o cümlədən 3 Avropa ölkəsi sazişdə qalıb. İndi isə Tehran İran və Avropa arasında ticarətdə vəd edilmiş ödəniş mexanizmi ilə bağlı ləng irəliləyişi tənqid edir.

Məsələ ondadır ki, Tramp İrana qarşı sanksiyaları yenidən bərpa etdikdən sonra və hər dəfə yeni sanksiyalar qəbul edəndə Vaşinqton administrasiyası bəyan edib ki, sanksiyaların əsas məqsədi İranda hakimiyyəti dəyişmək deyil, rəsmi Tehranı iqtisadi cəhətdən zəiflətmək, onun

müdaxiləyə cəhd etməyiblər.

Ancaq bunun əvəzinə Vaşinqton Tehranın islamçı hökumətini devirməsi üçün baş verən hərəkətlərə dəstək verib. Məsələn, 2017-ci il dekabrın 29-da İranda baş verən etirazlara Vaşinqtondan açıq dəstək gəlib. Məşhədə başlayan etirazlar sonradan ölkə-

denti İranın İslam İnqilabı Keşikçiləri Korpusunu (Sepah Pasdaran İnqilabi İslami və ya sadəcə, Sepah - K.R.) terrorçu təşkilat kimi tanıyan qərarı imzalayıb. Eyni zamanda Trampın qərarında Sepahın xaricdə əməliyyatları üçün ixtisaslaşmış "Qüds" briqadası da terrorçu

Tramp İranda hakimiyyəti dəyişə biləcəkmi?

Vaşinqtonun Tehrana qarşı addımlarının arxasında dayanan faktorlar

Yaxın Şərqdəki fəallığını qarşısını almaq, islamçı müqavimət qruplarına dəstəyini dayandırmaq, raket proqramını məhdudlaşdırmaq məqsədi güdür.

Ancaq iranlılar buna inanmır. Məsələ ondadır ki, hər nə qədər Vaşinqton təkzib etsə də, xüsusən də Trampın iqtidarda olduğu dövrdə Tehrana qarşı atılan addımlar İranda hakimiyyətin dəyişdirilməsinə xidmət edir. Əlbəttə, indi söhbət ənənəvi metoddan, yəni birbaşa hərbi müdaxilədən getmir - baxmayaraq ki, daha əvvəl, xüsusən də Corc Buşun hakimiyyəti illərində belə plan vardı.

Amerikalıların İrana qarşı yalnız bir dəfə hərbi müdaxilə cəhdi olub. İslam inqilabından sonra Tehrandakı ABŞ səfirliyinin ələ keçirilib əməkdaşları girov götürüldükdən sonra Pentaqon İrana qısa müddətli müdaxilə planı hazırlayıb. "Qartal pəncəsi" əməliyyatına əsasən ABŞ hərbi təyyarələri və vertolyotları 25 aprel 1980-ci ildə İran ərazisinə daxil olub sürətli əməliyyatla Tehrandakı girovları azad etmişdi. Ancaq İranın mərkəzində Təbəs çölündə yerləşən köhnə hərbi aerodroma enən ABŞ hərbi qüvvələri qəflətən qalxan qum fırtınasına məruz qalıb və Tehrana hazırlanan əməliyyat uğursuzluğa düşür. İranlılar bunu həm də Allahın inayəti olaraq təqdim edir. Sonrakı 40 ildə nədənsə amerikalılar İrana qarşı hərbi

nin bütün şəhərlərinə, o cümlədən Tehrana yayılmışdı və şüarlar da getdikcə siyasiləşirdi. Həmin vaxt ABŞ prezidenti Donald Tramp və Dövlət Departamenti ayrılıqda açıqlamalar yayaraq İrandakı etirazlara dəstək verirdi.

Yeri gəlmişkən, 2017-ci ilin iyununda, yeni İrandakı etirazlardan 6 ay əvvəl ABŞ prezidenti Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsində İran əməliyyatları bölümünə Hizbullahın əfsənəvi komandiri İmad Muğniyənin və bin Ladenin öldürülməsi əməliyyatlarına rəhbərlik edən Maykl D'Andreani rəhbər təyin edib. Yaxın Şərqdə uzun illər xidmət etmiş və İslam dinini qəbul etmiş, "Ayətullah Mayk" ləqəbli bu şəxs bölgədə gizli sui-qəsdlərin və əməliyyatların əsas aktörülərindən hesab olunur. Həm də həmin vaxt media yazırdı ki, ciddi kəşfiyyat işi təcürbəsi olan bu şəxsin əsas vəzifəsi İrani "içəri-dən qarşıdurma" olacaqdı.

Daha sonra İranda bir neçə silahlı hücum həyata keçirilib. İran rəsmiləri ehtimal edir ki, İslam Respublikası əleyhdarları olan qüvvələrə Vaşinqton stimulu verir. Yeri gəlmişkən, ötən ilin yanvarında Con Bolton İran hakimiyyətini devirmək üçün silahlı mübarizə apararaq "Xalqın Mücahidləri" təşkilatının qurultayında iştirak edərək inqilabın 40-cı ilini Tehrandakı keçirəcəklərini bəyan etmişdi.

April 8-də ABŞ prezidenti

təşkilat siyahısına daxil edilib.

ABŞ prezidenti deyib ki, bu qərarın əsas səbəbi İranın global terrorizmi dəstəkləməsi və bu fəaliyyəti Sepahın aparmasıdır. Onun sözlərinə görə, bu qərar İrana qarşı təzyiğin həcmi daha da böyüdükdür. Donald Tramp deyib ki, bu qərara əsasən, Sepahla əməkdaşlıq edən terrorizmə dəstək vermiş sayılacaq.

İran parlamenti isə buna cavab olaraq ABŞ ordusunu "terror təşkilatı" kimi tanıyan qanun qəbul edib. Təbii ki, bu qarşılaşma "tanımalar" iki ölkə arasında güc qurumlarını münaqişənin ortasına atır. İndi formal olaraq hər iki ölkənin silahlı qüvvələri bir-birini vurmaq üçün hüquqi əsas sahibdir. Lakin aydındır ki, ABŞ və İran ordusunun qarşı-qarşıya gəlib savaşması uzaq ehtimaldır. Sözsüz ki, son iki ildə qeyd olunan hərəkətlər birbaşa olmasa da, dolayısı ilə iki ölkəni gərginliyə çəkir. Vaşinqton birbaşa hərbi müdaxilə olmadan İran daxilindəki müxalif qrupları, o cümlədən narazı etnik qrupları islamçı hakimiyyətə qarşı qaldırmaq, həmçinin iqtisadi vəziyyətin pisləşməsi, sosial problemlərin artmasını hakimiyyətin zəiflədilməsi, hətta daha dərinə gedib hakimiyyətin devrilməsinə qədər irəliləməsinə arzulayır.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Bir aktyorun "teatr"ı: Zelenski Ukraynanı necə idarə edəcək?

Asim Mollazadə: "Əsas məsələ

korruptsiyaya qarşı mübarizə və oliqarxların imkanlarının məhdudlaşdırılmasıdır"

Nəzakət Məmmədova: "İsa peyğəmbər də gəlsə, Ukraynanı birdən düzəldə bilməz"

Ukraynada seçki eyniforulyası bitməkdədir, siyasət reallığına qayıtmaq tələb edir. İndi Vladimir Zelenski soyuq duş almış kimi reallıq hissələrini itirmədən həqiqətlərlə hesablaşmalı, ona uyğun davranmalıdır.

Artıq şoumenlik və teatr dövrü başa çatdı, xalq Zelenskidən ölkəni necə idarə edəcəyini, hansı qərarlar verəcəyini, sosial-iqtisadi islahatlar aparıb-aparmayacağını gözləyir.

Sabiq prezident Pyotr Poroshenkunun Ukrayna iqtisadiyyatını "reanimasiya"dan çıxara bilməməsi, Kremlin "iri pəncələri"nin hələ də Ukrayna torpaqlarını tapdalaya bilməsi Zelenskinin qarşısında ağır məsuliyyət qoyub. O, ölkəni necə idarə edəcək, vəziyyətdən çıxara biləcək?

Xüsusən də Zelenskinin Rusiya prezidenti Vladimir Putinə Donbasda rus pasportları paylanması görə verdiyi cavab iki ölkə arasında münasibətlərin yeni prezidentin dövründə də ürekaçan olmayacağı qənaətini yaradır.

Onun sözlərinə görə, Donbasdakı problemlərin həlli üçün Rusiya ilə müzakirələrə hazırdır. O, Ukrayna ilə təhdid və təzyiqlə danışıqların gərəkdığını bildirib: "Normandiya formatındakı müzakirədə Rusiyanın da gərginliyi azaltmağa hazır olduğunu göstərəcəyinə ümid edirəm. Öz tərəfimizdən Ukrayna ilə Rusiyanın birgə var olması üçün yeni şərtlərdən danışmağa hazırıq".

Zelenski vəziyyətin həqiqi mənadə normalaşmasının yalnız Donbas və Krımdakı işğalın sonlandırılması ilə baş tutacağını bildirib: "Sözün həqiqi mənasında Ukrayna baş aymayacaq!"

Zelenski Ukraynanın missiyasını açıqlayıb. O bildirib ki, ölkəsinin əsas hədəfi demokratiyaya xidmət edərək postsosvet ölkələrinə nümunə olmaqdır.

Rusiyalı senator Aleksey Puşkov isə deyib ki, Ukrayna müqəvədir, nümunə deyil: "Ukraynanın yeni prezidenti ilk növbədə Odessadakı qətlərin, Donbasdakı atışmanın səbəbkarlarını ədalət qarşısına çıxarmalı, millətçilərə qadağa tətbiq etməlidir".

Azərbaycan Demokratik İslahatlar Partiyasının sədri, deputat Asim Mollazadə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Ukrayna bir çox problemlər mövcuddur.

A.Mollazadənin fikrincə, ilk növbədə əsas məsələ korruptsiyaya qarşı effektiv mübarizə və oliqarxların imkanlarının məhdudlaşdırılmasıdır.

"Ukraynanın Rusiya ilə olan problemlərindən əsas öz dövlət quruculuğudur. Bu gün vahid Ukrayna qurulması məsələsi var".

Deputat Zelenskinin bu problemlərin öhdəsindən təkbaşına deyil, komanda şəklində gəlməli olduğunu düşündür: "Hər məsələ bir adamdan asılı deyil və komanda formalaşarsa, islahatlar aparılırsa, uğurlardan danışmaq olar. Əks təqdirdə, oliqarxların savaşıları ilə Ukrayna problemlərlə üzləşəcəksə vəziyyət daha da pisləşəcək".

Politoloq Nəzakət Məmmədova isə bildirdi ki, yeni prezidentin kökündən nəyisə dəyişəcəyi inandırıcı deyil. Onun sözlərinə görə, Ukrayna xaos vəziyyətə düşüb və iki güc arasında qalıb: "Zelenski yox, İsa peyğəmbər də gəlsə, Ukraynanı birdən düzəldə bilməz. Çünki prezidentin sehirlisi çubuğu yoxdur ki, problemləri birdən həll etsin. Zelenski imkanları daxilində korruptsiyanı aradan qaldıra bilər, qayda-qanunu yüksəldər, oliqarxların hakimiyyətini məhdudlaşdırabilir".

Ekspertin fikrincə, onu hansı güc iqtidara gətiribsə, Zelenski həmin tərəfə üstünlük verməyə məcburdur: "Söhbət onun aktyor olmasından getmir. Ən peşəkar siyasətçi də hakimiyyətə gəlsəydi, problemləri birdən düzəldə bilməzdi. Çünki iqtisadiyyat dağılıb, ölkə döyüş poliqonuna çevrilib".

□ **Emil SALAMOĞLU**
"Yeni Müsavat"

Sürət həddinin aşılması

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"Əgər başlanğıcda tısbağa Axillesdən qabaqda olarsa, itıyaqalı Axilles heç zaman astagəl tısbağaya çata bilməyəcəkdir"

(qədim yunan filosofu Zenon)

Bilmirəm, o zəhlətökən, hər deşikdən çıxan və az qala yuxumuza da girən reklamın ideyası kimə məxsusdur, ancaq vallah, biz hər şeyin iki dəfə artığını istəmirdik. Elə bir qat, normasında olsa bəsimiz idi. Görünür, başqa cür mümkün deyilmiş. Alın yazısıymış. Manıslar demişkən, nə olar, Allahım, ayırma bizi. İqtisadiyyat güclüdürsə, nə edə bilərsiniz?

Sözgəlişi, bugünlərdə bütün kanallarda ardıcıl olaraq bədii şura yaradılır və manıslara ciddi nəzarət olacaqdır. Daha efrdə söyüş söyən, şpaqat açan, ailə dağıdan, canım sənə desin, qoynundakı bir cüt narı hörmətli el ağsaqqallarımıza və nurlu ağbırçəklərimizə nümayiş etdirən tərbiyəsiz manıslara yer olmayacaqdır! Qərarın icrası isə elə manısların özünə tapşırılmışdır. Bu da başqa alternativsizlikdir. Manıslardan başqa kimimiz var efiri tapşırısan? Qoy indi özləri özlərinə nəzarət eləsinlər. Sovet vaxtı bir ara özünütənqid dəbə minmişdi, baxırdın, bütün müdirlər çıxışa özlərini danlamaqla başlayırdılar.

Mövzudan ikiqat uzağa getdik, qayıdaq. Söhbət bizim çox bərk tərpenməyimizdən gedir. Baxın, paytaxtın mərkəzində Formula-1 yarış qurtarıb, ancaq magistral yollarımızda davam edir. Aeroport yolunda zibil daşıyan maşının pilotu, "Sabunçu-Zi-Bill" komandasının üzvü Mamed müəllim 171 sayılı marşrutu - "Bakı Nəqliyyat-Ferrari" komandasının pilotu Əhməd müəllimin idarə elədiyi avtobusu arxadan vurmuşdur. Nəticədə bir qrup sərnişin ikiqat sürətlə reanimasiyaya yerləşdirilmişdir. İndi sən kimə şikayət edəsən? Kimdən edəsən? Hansı xeyri var? Misal üçün, mən 67 sayılı marşrutu kefi istəyən dərədən-təpədən sürən bir qrup idiot sürücü və dispetçerlə ağızlaşmaqdan yorulmuşam, dəfələrlə əlaqədar orqanlara zəng vurub, şikayət eləmişəm, başımı ağrımaq özümə qalıbdır. Əlac ona qalır ikiqat sürətlə buradan cəhənnəm olub gedəsən. Ancaq hər yer də bizimkilərlə doludur, faktiki, getməyə yer qalmamışdır. Yəganə ümidim Antarktida idi, ora da bir neçə il qabaq Hüseyin müəllim plaket aparıb yapışdırdı ki, mən gedə bilməyim.

Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi paytaxtın Yeni Yasamal bölgəsində güzeştli mənzillər tikib satır. Dünən bu mənzillərdən 122 dənəsini satışa çıxarıblar və sizcə, evlər nə qədər müddətə satılıbdır? İnanılmazdır: 40 saniyəyə! Camaat evsizlikdən gör necə əziyyət çəkir. Azərbaycanda mənzil problemi necə dəhşətli miqyas almışdır. Sitat: "DEMO versiyanın qabaqcadan 1 ay ərzində işə salınması və iddiaçıların qabaqcadan xeyli məşq etməsi və iddiaçıları tərəfindən İT mütəxəssislərin prosesə cəlb edilməsi seçim zamanını xeyli dəyişib. Artıq ilk dəfə olaraq bu satışda ilk seçim 4-5 saniyə çəkdi. 38-40 saniyəyə isə bütün mənzil seçimi başa çatdı. Ekranı bütün prosesi müşahidə etmək mümkündür. Əvvəlcədən də yazanlar vardı ki, 6 saniyəyə DEMO-da seçim edə bilər". Xəbərdən sitatı nə üçün verdim? Sən demə, insanlar daha sürətli ev almaq, rəqibləri qabaqlamaq üçün kompüter mütəxəssisindən dərs almalı, məşq eləməli olurlar. Əlini daha sürətli tərpedənlər gələcəkdə Yeni Yasamalda sirk açıb fokus göstərə bilərlər, üstəlik, mərkəzdəki sirkin köçürüləcəyi xəbəri var. Kosmik sürətlə sırasına yenisi əlavə olunur: azərbaycanlıların MİDA-dan ev alma sürəti. Haradasa işiq sürətinə yaxın bir şeydir.

Yazını isə bir lətifəvari olmuş əhvalatla bitirək. Bir gün yol polisi şotland fiziki Robert Uotson-Uottu sürət həddini aşdığı üçün saxlayır. Fizik deyir: "Əgər mən bilsəydim siz onunla nə edə bilərsiniz, heç vaxt radarı kəşf eləməzdim".

Ermənistanın Azərbaycana əsassız ərazi iddiasının, davam edən işğal rejiminin düşmən ölkəyə "bəxş elədiyi" ən pis sürpriz onun bütün regional iqtisadi və enerjetik, kommunikasiya layihələrindən kənarında, blokada rejimində saxlanmasıdır. Nəticə etibarilə Ermənistan özünün sovetdən qalma rüşeym iqtisadiyyatı ilə on illərdir dünya iqtisadi sistemində çıxış əldə elə, inteqrasiya oluna bilmir və faktiki surətdə "iz-qoy" ("tullantı") ölkəyə çevrilib.

Diqqət çəkicidir ki, erməni xalqı bu acı durumdan bir il öncə etdiyi "məxmər inqilab" və hakimiyyətə gətirdiyi "demokrat" Nikol Paşinyan hesabına da qurtula bilmir. Bu, mümkün də deyil. Çünki normal tərəqqi üçün öncə gərək azad və müstəqil ölkə olasan. Sonra öz qonşularına qarşı açıq, səmimi və ədalətli mövqə tutasan, qonşunun torpaqlarına, harama göz dikməyəsən. Qonşularla dost-mehriban münasibətlər qura bilməyən, onlara qarşı ərazi iddiası ilə yaşayan bir xalqın - həm də öz ağasına güvənib bu iddia ilə yaşayan xalqın - rifaha qovuşması mümkünsüzdür. O ki ola Azərbaycan və Türkiyə kimi Ermənistan üçün açar dövlətlər rolunu oynayan qonşular... *****

Rəsmi İrəvan zaman ötdükcə bu sərt reallığı daha aydın şəkildə dərk eləməli olacaq. Erməni istəsə də, istəməsə də, proses artıq gedir və düşmən ölkəyə yeni bəd sürprizlər vəd edir. O sırada işğalçı ölkənin kənarında qaldığı, Azərbaycanın isə iştirakçılarından biri olduğu "Böyük İpək Yolu" layihəsini qeyd eləmək olar. Keçən həftə Pekində həmin layihə ilə bağlı "Bir kəmərlər - bir yol" 2-ci Beynəlxalq Əməkdaşlıq Forumu keçirildi. Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev də mötəbər tədbirdə iştirak və çıxış elədi.

Bir sıra digər dövlətlərin rəhbərlərinin də qatıldığı Forum "İpək yolu", o cümlədən "Dəmir ipək yolu" layihəsinin reallaşması yolunda mühüm hadisə sayıla bilər. Şübhə yox ki, bunun müsbət nəticələrini tezliklə görəyik. Nəticələrdən biri də Ermənistanın bu layihə ilə bağlı arzusunun çilik-çilik olmasıdır. Bunu erməni iqtisadçı-ekspertlər də etiraf edirlər.

"Ermənistanın axırncı 3 hökuməti "İpək yolu" layihələrini maliyyələşdirən İnfrastruktur Sərmayələri üzrə Asya Bankının təsisçisi olmaq üçün 5 milyon dol-

"İzqoy" Ermənistanın puç olan "İpək yolu" arzusu - Bakının blokada strategiyası

İşğalçı ölkə Rusiyanın vassalı rolunda qaldıqca tərəqqi yolunu tapa bilməyəcək; düşmən ölkənin "İpək yolu"na çıxması üçün tək yol: Qarabağı sahibinə qaytarmaq!; Ermənistanın sabiq baş nazirindən acı etiraflar: "Heç olmasa..."

lar xərcləməyi özünə rəva görmədi". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu sözləri Ermənistanın sabiq baş naziri, iqtisadçı Grant Baqratyan özünün facebook səhifəsində Pekin forumunu şərh edərkən yazıb.

Baqratyan bu xüsusda daha sonra bildirir: "Pekində ikinci "İpək yolu" forumu keçirilir. Forumda 40-a yaxın ölkənin rəhbərləri iştirak edir. Burada Putin, Nazarbayev, Əliyev və başqaları var. 3 əsas yolun 6 yarımvariantı üzrə son dəqiqləşmələr aparılır. Maliyyələşməni 100 milyard dollar kapitalla və 1 trilyon dollar kredit resursuna malik İnfrastruktur Sərmayələri üzrə Asya Bankı həyata keçirir. Ermənistanın son 3 hökuməti isə bu bankın təsisçisi olmaq üçün 5 milyon dollara qıymadı. İndi isə həmin bankın vəsaiti hesabına rusiyalılar, azərbaycanlılar, gürcülər, qazaxlar və qırğızlar genişmiqyaslı inşaat işləri aparırlar. Avrasiya kontinenti 10 il sonra tanınmaz dərəcədə dəyişəcək. Yaxşı, qaz boru xətləri bizdən yan keçir. Neft boruları və dəmir yolları da eləcə. Yeni biz heç olmasa, avtonəqliyyat proqramlarına da cəlb oluna bilmərik?", - deyər keçmiş baş nazir və iqtisadçı ritorik bir şəkildə indiki Paşinyan hökumətindən soruşur.

Ona görə "ritorik" ki, qeyri-azad, müstəqil iqtisadi və xarici siyasət yürüdə bilməyən, üstəlik, əlverişsiz coğrafi mövqeyə malik Ermənistan heç bir iri iqtisadi layihə üçün artıq önəm kəsb eləmir. Odur ki, İrəvan "İpək yolu"na çıxış axtarmaqdan öncə yaxşı olar, Rusiyadan qurtuluş yolu arasın və müstəqil dövlət atributları əldə eləsin. Bu isə dəfələrlə qeyd elədiyimiz kimi, Azərbaycan və Türkiyə ilə qonşuluq münasibətlərini qaydaya salmaqdan keçir.

"İpək yolu"na çıxmaq üçün ilk növbədə Qarabağı sahibinə qaytarmaq gərəkdir. Bu, olmayacaqsansa, Ermənistanda hakimiyyət dəyişikliyinə də hər hansı anlamı olmayacaq. Necə ki, keçən il "demokratik inqilab" da erməni xalqını ağ güncə çıxarmadı: işğalçı ölkə tənəzzülə doğru yolunu davam etdirir, bir il öncəki inqilab eforiyasını isə sürətlə dərin məyusluq əvəz etməkdədir.

"Çoxsaylı faktorlar var ki, bir sualı bu gün aktual edir: həqiqətənmi bizdə ötən il inqilab baş verib, yoxsa sadəcə, hakimiyyət dəyişikliyi?" "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu sitat 1 in.am portalındakı dününki baş məqaləndədir.

Ona görə "ritorik" ki, zir sistemi qalır ki, bu da əslə bir il öncə inqilab baş verdiyinə dələlət eləmir. Yaxud hakimiyyət daxilində real fraksiyaçılıq yerinə klan əlamətləri üzrə qruplaşmalar yaradılır ki, bu da köhnə sistemə xas idi. Və ya iqtisadi inqilab haqda bəyan edilsə də, hökumət cəmiyyətin başını "rəqəmlərlə", köhnə idarəçiliyə xas üsullarla qatmaqda davam edir. Acı reallıq isə belədir ki, iqtisadiyyatda kriminal-oligarxik struktur qalır. Bu da nəinki inqilabi təşəbbüsləri, adicə inkişafı belə boş çıxarır".

Məqalədə Ermənistanın xarici siyasət kursu ilə bağlı gözləntilərin də boş çıxdığı təəssüflə vurğulanır: "İnqilab dəyərlərinin maddiləşməməsi rusiyayönlü və birvektorlu qalmaqda davam edən xarici siyasətdə özünü daha aydın şəkildə göstərir. Nəticədə biz Ermənistan-Rusiya münasibətlərində böhranlı hallarla yanaşı, Ermənistan-AB və Ermənistan-ABŞ münasibətlərində durğunluqla üz-leşmişik".

Səbəb əslində müəllifə yaxşı bəlli olmalıdır: işğalçı Ermənistanın yeni rəhbərliyi də sələfləri kimi, səbəbi qoyub nəticələrlə uğursuz mübarizə aparır. Deməli, yekun eyni olacaq, daha dəqiqi, daha pis olacaq...

Müəllif yazır: "Məsələ, ölkədə super-baş na-

□ Siyasət şöbəsi, "Yeni Müsavat"

İranın Astara şəhərindəki məşhur "rus bazarı" Azərbaycanlılardan gedən müştərilərlə doludur. Sərhədi keçən kimi üstünə şığıyan taksilərdən istənilən birinə minin, 1 manat verin, deyən ki, ağa, sür "rus bazarı"na...

Yeni manatı İran puluna dəyişməyə ehtiyac yoxdur: Azərbaycan manatı və qəpiyi Astaranın hər yerində tədavüldədir. Çox maraqlıdır ki, Azərbaycan tərəfi üstümüzü yoxlayarkən üzümüzə xarici valyuta olub-olmadığını soruşur, İranda isə belə sorğu-sual olunmur. Amma siz elə manatla gedin, manatla gəlin.

Özlərinin "Sahil bazarı" dediği bu ticarət mərkəzinin ucu-bucağı yoxdur, göz ki gəzən, ürəyiniz istəyən bütün malları tapa bilərsiniz.

Di gəl ki, hansını Azərbaycana gətirməyə icazə verilsə, ona diqqət etmək lazımdır. Bu barədə ötən reportajımızda incəliklərinə qədər yazmışıq.

Bazarın yaxınlığında isə yeməxanalar sağ-sol, hər yerdə var. Yol yorğunluğunuzu yeməxanaların birində çıxarmaqla bazara alış-verişə gedə bilərsiniz.

Zeytun ləvəngisi, lüləkabab, plov...

Yeməklərə gəlincə, plov və üstündə lüləkababı 3 manatdır. Sizə toyuq ləvəngisindən tutmuş zeytun ləvəngisinə, kartof soyutmasından müxtəlif şorabalara qədər, habelə ayran, "Coca-Cola" və s. içkilər təklif edirlər.

Yeməxanalar xüsusi komfortu ilə seçilmir, bildiyimiz adi kafelərdir, amma təmizliyinə söz ola bilməz. Əksər yeməxanalarda Azərbaycandan gələnlərə rast gələcəksiniz. İran astaralılar qonaqları mehriban, istiqanlı qarşılayırlar, "bizdən razı qaldınız mı" deyər, adamın az qala başına dolanırlar.

Bir nüansı da demək lazımdır ki, onlar Türkiyə, Gürcüstanda olduğu kimi duzlu, istiotlu yeməklər hazırlamırlar.

Su qiymətinə geyimlər, xalça, pərdə, yuyucu toz, şampun...

Astaranın "Sahil bazarı"nda həddindən çox ucuzluqdur. Siz Türkiyə istehsalı olan yaxşı ayaqqabını 10 manata ala bilərsiniz, həmin mal bizdə aşağısı 25-30 manatdır.

Eynilə keyfiyyətli şalvarlar, köynəklər də həmin məbləğə satılır. İranın istehsalı olan geyimlər isə nisbətən ucuzdur. Məsələn, 4-5 manata yay köynəyi taparsınız ki, sintetik materialdır.

Burada pərdə və xalça bazarlarında da inanılmaz ucuzluq müşahidə etdik. Məsələn, bizimlə gedən yaxınlardan biri Azərbaycanda 200 manata alacağı pərdəni oradan 95 manata aldı. Xalça da 40-50 manata var ki, bizdə 120-130 manatdır.

Yolunuz "rus bazarı"na düşsə, uşaq geyimlərindən tutmuş qışda geyməyə kurtkaya qədər ucuz qiymətə tapacaqsınız. Məsələn, orada 40 manata olan kurtkanın Bakıda qiyməti azı 100-110 manatdır.

Biz hələ su qiymətinə olan min bir xırdavət, cürbəcür məişət əşyalarını, evdə gündəlik istifadə olunan zəruri malları demirik. Ona görə də Astaranın

"rus bazarı"nda Azərbaycandan gələnlər üçün əla fürsət var.

Əksəriyyəti isə alverçilərdir və onlar bəzən gündə iki dəfə İrana gedib-qayıdılar. Deyirlər ki, bu ticarətlə dolanışıklarını çıxarırlar.

şıyırlar.

Siz təxminən 5 kiloluq paltaryuyan "Persil"i oradan 5 manata ala bilərsiniz. Azərbaycanda isə 12-14 manat arasındadır.

Yeri gəlmişkən, İranda marketdən xurma almayın, çox bahadır. Doğrudur, bizim market-

ki, İran-Azərbaycan sərhədinin neytral zonasında "Duty free" mağazası fəaliyyət göstərir və siz oradan spirtli içkilər alıb Azərbaycana apara bilərsiniz.

Amma qəti şəkildə təkrar olaraq qeyd edirik ki, yağ, düyü, çay, maşın təkəri, normadan ar-

Əli bildirir ki, İranda 3-4 mərtəbəli evlər tikib, kirayə vermək ənənəsi var. Bu yolla pul qazananlar var. Şəhərə gəlincə, Astara böyük regiondur.

Lakin irimiqyaslı infrastruktur layihələri, yeni yolların salınması, göydələnlər inşa olunması yox-

kredit götürüb maşın, əmlak ala bilərsiniz. Eyni zamanda tibbi sığorta var: həkim pulsuz, dərman ucuz...

Elə İran səhiyyəsinin inkişafı minlərlə azərbaycanlı xəstənin qonşu ölkənin klinikalarına axışmağa səbəb olub ki, bu

"Amerika bizi yıxdı, baba..."

İranda "rus bazarı"ndan reportaj

Əməkdaşımız azərbaycanlıların axışdığı məşhur ticarət mərkəzindən yazır; hər şey su qiymətinədir; ABŞ-ın sanksiyaları və dolların bahalaşması İran iqtisadiyyatına ağır zərbələr vurub

Neytral zonada - araş, viski, konyak...

Xüsusən də sabun, şampun, yuyucu toz, qabyuyan şampun, dəsmallar, corablar və s. hər şey alıb Azərbaycana da-

lərdə satılan xurmadan qat-qat fərqlidir, yaxşıdır, amma 1 qutusu 5 manatadır. Siz Astaranın sərhədə yaxın yerlərindən xurma almağa çalışın ki, baha olmasın.

Bir haşiyəni də qeyd edək

tiq smetan, qaymaq malları Azərbaycana aparmayın, İran gömrüyündən artıq buraxmayacaqlar, alıb tullayacaqlar, pulunuz batacaq.

Bununla belə, qab-qacaq, müxtəlif əşyalar alıb aparmaq mümkündür. Azərbaycanlıların İranın "rus bazarı" hesabına ailələrini saxladıklarını söyləyirlər. Bakıdan, Lənkərandan, Biləsuvarından və Masallıdan yüzlərlə insan bu bazardan mal aparır.

"Dollar bizi çox sarsıtdı"

Bazarda söhbətəşdiyimiz satıcılar qeyd etdilər ki, əvvəllər vəziyyət daha yaxşıydı. Onların sözlərinə görə, Amerikanın sanksiyaları və dolların qalxması İran iqtisadiyyatına ağır zərbələr vurub.

"Əmrirə (Amerika-red) bizi yıxdı, baba... Bu günə şükür, pis yaşamırıq. Bu da ona görədir ki, öz istehsalımız var, yoxsa batarıdıq. Amma dollar bizi çox sarsıtdı. Təsəvvür elə, 5 min manata olan avtomobili 50 min manata alırsan. Biz indi malımızı əsas Çinə, Hindistana, İraqa satırıq. Dollar qalxmamışdan əvvəl vəziyyətimiz daha əla idi. Bizimlə düşmənçilik eləyirlər.

İranla müharibə aparırlar, baba. Biz vaxt var idi, bütün dünya ilə müharibə aparırdıq. Səddam o vaxtı bizə hücum elədi, biz vətənimizi qoruduq, şəhidlər verdik. Bu gün onlar anladılar ki, səhv ediblər, İran indi İraqa kömək edir, malını satır, malını alır", - deyər tacir Əli danışır.

Onun sözlərinə görə, iqtisadiyyatın daha da ayağa qalxması üçün sanksiyalar dayanmalıdır.

ABŞ dolları İranda bir il ərzində kəskin bahalaşmış. İranda Azərbaycan manatı da dollara uyğun olaraq qalxır. Azərbaycan vətəndaşı üçün İran bazarı ucuzlaşmış.

Bunun nəticəsidir ki, İrana axın var. İrana tətbiq edilən sanksiyalar özünü göstərir. İran milli valyutasının ucuzlaşması davam edəcək. Əli deyir ki, iki övladı var, universitetdə oxuyurlar: "Onların xərcləri, maşının yağı, detalları var. Bizdə benzin ucuzdur, maşının detalları bahadır".

dur, şəhər öz köhnəliyini saxlayıb. Sadəcə, bərq vuran şadlıq evlərini qeyd etmək lazımdır.

Əli deyir ki, dövlət vətəndaşına şərait yaradıb ki, 4 faizlə

barədə Ərdəbildən yazacağı- mız reportajımızda oxuya bilərsiniz.

Emil SALAMOĞLU
"Yeni Müsavat"
İran.Astara

Azərbaycanda məşğulluq mərkəzlərinin fəaliyyəti birmənalı qiymətləndirilmir. Belə ki, son vaxtlardək bu mərkəzlərin fəaliyyəti ictimaiyyət tərəfindən əksər hallarda mənfi qiymətləndirilib. Xüsusilə də işsizlərin rəsmi uçotu, işsizlik müavinətlərinin ödənməsi sahəsində mərkəzlərin fəaliyyəti bir qayda olaraq qeyri-qənaətbəxş qiymətləndirilib. Əksər ekspertlər mərkəzlərin açıqladığı statistikanın ölkədə real işsiz sayını təhrif etdiyi qənaətləndirirlər.

Dövlət Məşğulluq Mərkəzinin tabe olduğu Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində rəhbər dəyişikliyindən sonra məşğulluq mərkəzlərinin fəaliyyətini təkmilləşdirmək istiqamətində bir sıra addımlar atılıb. Eyni zamanda ötən ildən etibarən Azərbaycanda işsizlikdən sığorta sistemi tətbiq olunur. Müəssisənin ləğvi və ya işçilərin (yaxud ştatların) sayının ixtisar edilməsi nəticəsində işini itirmiş və aidiyyəti rayon (şəhər) Məşğulluq Mərkəzində işsiz kimi qeydiyyatda alınmış şəxslərə işsizlikdən sığorta ödənişi verilir.

Nazirliyin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə "Yeni Müsavat"a verilən məlumata görə, 2018-ci ildə Dövlət Məşğulluq Xidməti tərəfindən 2449 nəfərə işsizlikdən sığortada, 6331 nəfərə işsizlik müavinəti ödənilib. İşsizlik müavinəti ödənilənlər əvvəlki, yəni 2017-ci ildə həmin müavinət təyin edilmiş və müavinətin ödənişi 2018-ci ildə davam edən şəxslər olub.

Bundan əlavə, keçən il xidmət 2559 nəfəri peşə hazırlığına cəlb edib. Qeyd olunan dövrdə 118138 nəfər gənc işə peşəyönümü tədbirlərinə cəlb edilməklə, onlara əmək bazarında peşə və ixtisaslara olan tələbat, məşğulluq xidmətləri barədə məlumatlar, peşəyönümü məsləhətləri verilib.

Nazirlik bildirir ki, işsiz və işaxtaran vətəndaşların məşğulluğunun təminatı istiqamətində aktiv məşğulluq tədbirləri ildən-ilə gücləndirilməklə, əmək bazarı proqramlarının əhatə dairəsi genişləndirilir, həmçinin bu sahədə bir sıra yeni proqram və layihələr də reallaşdırılır: "Xidmət 2018-ci ildə əvvəlki ilə müqayisədə 8,1 faiz çox olmaqla 51 774 nəfər, 2019-cu ilin birinci rübündə isə ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 13,2 faiz çox olmaqla 34 minə yaxın çox işsiz və işaxtaran şəxsi münasib işlərlə təmin edib. Ötən il özünüməşğulluq proqramına cəlb edilənlərin sayı 2017-ci ilə müqayisədə 6,5 dəfə çox olmaqla 7 896 nəfər təşkil edib. Onlardan biznes planlarını uğurla müdafiə edən 7267 nəfər proqramın iştirakçısı olub. Cari ilin ilk rübündə

Dövlət Məşğulluq Xidməti

Məşğulluğun təminatında məşğulluq mərkəzlərinin rolu və payı

Sahib Məmmədov: "Sığorta haqqı işsizlikdən müdafiədən daha çox özünüməşğulluğun təminatına yönəldilir"

Sahib Məmmədov

isə 1000-dən çox şəxs bu proqrama cəlb olunub. Bu il proqram iştirakçılarının sayının daha da artırılması, eyni zamanda Dünya Bankı ilə əməkdaşlıq müstəvisində gələn il özünüməşğulluq proqramı çərçivəsində daha 15 min kiçik biznesin yaradılması nəzərdə tutulur".

ƏƏSMN tərəfindən həmçinin "İşsiz DOSTU" proqramı həyata keçirilir. Bu ilin ilk rübündə 35 min işsiz və işaxtaran şəxs "İşsiz DOSTU" Proqramı çərçivəsində ödənişli ictimai işlərlə təmin olunub.

Məşğulluq Xidməti bu ilin birinci rübü (yanvar-mart) ərzində 253 nəfəri peşə hazırlığı kurslarına cəlb edib. Həmçinin cari il ərzində 56 şəhər və rayonda əmək yarmarkalarının təşkili nəzərdə tutulur. Qeyd edək ki, iri şirkət və dövlət müəssisələrinin (dövlət qulluğu yerləri istisna olmaqla) yüksək əmək haqqı olan vakant yerlər barədə məşğulluq mərkəzlərinə məlumat vermədikləri bildirilir. Nazirlikdən verilən məlumata

görə, "Məşğulluq haqqında" Qanunun 18.3-cü maddəsinə əsasən işəgötürənlər yeni iş yeri yarandıqı və ya iş yeri boşaldığı gündən ən gec 5 (beş) iş günü müddətində əməkhaqqı göstərilməklə bu barədə məlumatı nazirliyin Mərkəzləşdirilmiş Elektron İnformasiya Sistemindəki "Vakansiya Bankı"na daxil etməlidir: "Yaxın günlərdə "Məşğulluq" altsistemi tam fəaliyyətə başlayacaq. Altsistemdə vakansiyalar, işsiz və işaxtaranlara dair məlumatlar yer alacaq".

Bir çox hallarda məşğulluq mərkəzlərinə müraciət edən vətəndaşlar təklif olunan işlərdə əmək haqqının aşağı olmasından narazılıq edirlər. DMM-dən verilən məlumata əsasən məşğulluq mərkəzlərinə işəgötürənlər tərəfindən təqdim olunan boş (vakant) iş yerlərində 230 manatdan başlayaraq 1000 və daha yuxarı əməkhaqları mövcuddur: "Xüsusilə rəqabətqabiliyyətli peşələrə olan tələb həmin peşələr üzrə əmək haqqının

işəgötürənlərə cəza nəzərdə tutur, əvvəlkindən bir qədər sərt formada: "Əvvəllər beləydi ki, özəl şirkət yaxşı vakant yeri məşğulluq mərkəzinə verməməkdən ötrü onu ləğv, işçi tapdıqdan sonra işə bərpa edirdi. Yaxud vakansiyanı boş saxlayırdı. Bildiyiniz kimi, 2015-ci ildən ölkədə sahibkarlıq subyektlərinin yoxlanması dayandırılıb. Bir çox sahibkarlar bundan sui-istifadə edərək vakant yerləri məşğulluq mərkəzlərindən gizlədir. Mərkəzlərin isə artıq yoxlama aparmaq hüququ yoxdur deyə, belə halları aşkarlaya bilmir. İndi vakansiya bankı yara-

insandan alınır. Yeni birinin məşğulluq imkanı aradan qalxır, digərininki yaranır. Bu baxımdan, proqramın adı özünə-dəstək olsaydı, vəziyyəti daha real ifadə edərdi".

Liqa rəhbəri bildirir ki, "Məşğulluq haqqında" yeni qanun işsizlik sığortasını almaq hüququ olan vətəndaşların əhatəsini kəskin şəkildə məhdudlaşdırır: "Qanuna əsasən işsizlik sığortasına yalnız o şəxslər müraciət edə bilər ki, ya iş yeri ixtisara düşmüş olsun, ya da işlədiyi müəssisə fəaliyyətini dayandırmış olsun. Bu, Azərbaycan Konstitusiyasının 35 və

38-ci maddələrinə ziddir. Qanunvericiliyə əsasən iş yerində seksual qısnamaya məruz qalan insanın ixtiyarı var ki, dərhal ərizə yazıb iş yerindən ayrılısın. Amma "Məşğulluq haqqında" Qanun imkan vermir ki, bu şəxslər işsizlik sığortası üçün müraciət etsinlər. Yaxud əmək müqaviləsinin şərtlərini pozaraq, attestasiyadan keçə bilməyən, sınaq müddətindən keçə bilməyən, əmək şəraiti dəyişdiyi üçün iş yerindən məhrum olanlar bu hüquqdan yararlan bilməzlər. Halbuki işsizlikdən sığorta haqqı istisnasız olaraq bütün işləyənlərin əmək haqqından ödənilir. Digər tərəfdən, bu gün Azərbaycanda iş yerlərinin ixtisarı faktına mində bir halda rast gələrsən. Çünki qanunvericiliyə əsasən ixtisar olunan iş yerinə görə işçiyə bir neçə aylıq əmək haqqı məbləğində ödəniş olunmalıdır. Buna görə də ötən ilki məlumata əsasən işsizlik sığortası almaq üçün müraciət edənlərin sayı 4300-4400 nəfər olub. Əvvəllər işsizlik müavinəti Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun büdcəsindən ayrılırdı. İllik məbləği haradasa 4-5 milyon manat təşkil edirdi. 2017-ci ildə 14 500 nəfərə işsizlik müavinəti verilib. Ötən il isə cəmi 2500-ə yaxın şəxs işsizlik sığortası təyin olunub. Büdcə də 34 milyon manata yaxın idi. Bu vəsaitdən 2017-ci ildə işsizlik müavinəti təyin olunan şəxslərə də ödəniş edilirdi. Yeni işsizlik sığortası alan şəxslərin sayını kəskin azaltmaqla, formalaşan büdcənin mümkün qədər daha çox hissəsini özünüməşğulluq proqramına yönəldirlər. Halbuki işsizlikdən sığorta haqqı ilk növbədə iş yerini itirmiş insanların iş tapanaq təmin olunmasına sərf edilməlidir".

□ Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"

